

Ontwikkelonderzoek vaderen.be

Kathleen Emmery, Davy De Winne, Mohammed Mansouri, Bo Fagardo, Joris Dewispelaere en Kaat Van Acker

Kenniscentrum Gezinswetenschappen, onderzoekscentrum Sociaal Werk en onderzoekscentrum User Centered Electronics & ICT van Odisee Hogeschool

Colofon

Referentie Emmery, K., De Winne, D., Mansouri, M., Fagardo, B., Dewispelaere, J. & Van Acker, K. (2024). *Ontwikkelonderzoek vadersen.be*. Brussel: Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee).

Contact Odisee - Kenniscentrum Gezinswetenschappen
Huart Hamoiriaan 136, 1030 Schaarbeek
02-240 68 40
kcgezinswetenschappen.odisee.be
kcgezinswetenschappen@odisee.be

Inhoud

Colofon	2
Inhoud	3
Het project vaderen.be	5
1. Aanleiding en opzet.....	6
1.1 Doelstelling.....	6
1.2 Een digitaal én een live aanbod	8
1.3 Doelgroep	8
1.4 Een cyclisch proces.....	10
2. Ontwikkelonderzoek	11
2.1 Interviews	11
2.2 Verkenning methodieken.....	12
2.3 Workshops en try-out	13
2.4 Ontwikkeling en evaluaties webplatform	14
2.4.1. Twee prototypes	14
2.4.2. Eerste versie webplatform.....	16
2.4.3. Definitieve versie webplatform	17
3. Thema's.....	18
3.1 Samenwerking tussen ouders	18
3.2 Partnerrelatie	22
3.3 Omgaan met stress.....	24
3.4 Vragen over opvoeding	24
3.5 Perinatale periode.....	25
3.6 Verwachtingen over online ondersteuning.....	26
3.6.1. Aandachtspunten.....	27
3.6.2. Beeldvorming en stijl	30
4. Wat is vaderen.be?	32
4.1 Waarom vaderen.be?.....	32
4.2 Homepagina	34
4.3 Opbouw van de thema's	35
4.4 Webpagina's.....	38
4.5 Ontwikkeling van tools.....	40
4.6 Ontwikkeling videomateriaal	41

4.7	Ontwikkeling nieuwsbrief.....	42
4.8	Pagina 'voor organisaties'	43
4.9	Kaartspel.....	44
4.10	Communicatie en verspreiding	45
5.	Conclusies en leerpunten.....	50
5.1	Keuze voor 'vaderen'	50
5.2	Het bereiken van ouders en meer specifiek vaders.....	51
5.3	Inhoud ontwikkelen op basis van de noden van ouders.....	52
5.4	Onderzoek en evaluatie	53
5.5	Het levendig houden van een website.....	54
5.6	Tot slot.....	55
6.	Bibliografie	57

Het project vaderen.be

Het project vaderen.be dat zijn...

- 3 opleidingen van Odisee Hogeschool die dit project in co-creatie uitwerkten
- 11 organisaties die via de adviesgroep een actieve inbreng leverden
- 12 partners die meewerkten aan de inhoud van webartikels
- 89 ouders die bevestigd werden over de verwachtingen over een webplatform
- 37 ouders die feedback gaven op ontwikkelde versies van het webplatform
- 31 workshops georganiseerd voor ouders, waar honderden vaders aan deelnamen
- 35 webartikels op de website vaderen.be
- 15 digitale tools om in gesprek te gaan
- 9 vaders die in 7 video's getuigen
- 162 aanmeldingen voor de nieuwsbrief
- 1 handleiding en 4 kant-en-klare workshops die organisaties in hun werking kunnen inzetten
- 8 presentaties voor professionals

Vaderen.be is het resultaat van een tweejarig ontwikkelonderzoek (2022-2024) van Odisee Hogeschool: het Kenniscentrum Gezinswetenschappen, het onderzoekscentrum Sociaal Werk en het onderzoekscentrum User Centered Electronics & ICT, met financiële steun van het Agentschap Binnenlands Bestuur in het kader van de projectoproep 'Gedeeld en betrokken ouderschap'.

De adviesgroep bestond uit verschillende organisaties, die elk hun eigen expertise over gezinnen, relaties en vaders in het project inbrachten: vzw De Brug, de Gezinsbond, Encounter Vlaanderen, Ferm Thuiszorg, CKG Kapoentje, Expertisecentrum Opvoeden en Opgroeien (EXPOO), CKG De Schommel, Ella vzw, KU Leuven, Thomas More Hogeschool en vzw De Sloep.

We werkten samen met Femma, Speelmakers, Fara, UCLL, Movemen, relatietherapeute Cindy Schepers, CKG De Schommel, Encounter Vlaanderen en collega's uit de opleidingen vroedkunde, gezinswetenschappen, orthopedagogie en sociaal werk van Odisee Hogeschool voor het ontwikkelen van de inhoud van webartikels en tools.

Zowel studenten van de opleiding gezinswetenschappen als studenten van de opleiding ICT werkten actief mee aan dit project.

Dank aan alle ouders die hun ervaringen met ons hebben gedeeld en aan iedereen die dit project mee mogelijk heeft gemaakt.

1. Aanleiding en opzet

De aanleiding voor dit ontwikkelonderzoek was de projectoproep ‘gedeeld en betrokken ouderschap’ vanuit het Agentschap Binnenlands bestuur – afdeling Gelijke Kansen. Binnen de Beleidsnota 2019-2024 Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering kaderde deze projectoproep binnen de doelstelling “We bevorderen de evenwichtige participatie van mannen en vrouwen aan de verschillende domeinen van de samenleving”; en binnen de doelstelling van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2020-2024 “Ondersteuning vaderschap en promotie vaderwerkingen bij kwetsbare gezinnen”. De projectoproep was gericht op de waardering van vaderschap en moederschap in de samenleving en van het gedeeld ouderschap in de opvoeding.

Onderzoekers van het Kenniscentrum Gezinswetenschappen, het onderzoekscentrum Sociaal Werk en het onderzoekscentrum User Centered Electronics & ICT van Odisee Hogeschool dienden de projectaanvraag ‘Connect-team. Vaders en moeders verbinden als samenwerkend team’ in. Dit in samenwerking met organisaties met expertise in vaderschap, gezinnen en relaties: vzw De Brug, Vaderklap, Ferm, Gezinsbond, CKG De Schommel, Encounter Vlaanderen, CKG ‘t Kapoentje, EXPOO, Ella vzw, KULeuven en Thomas More Hogeschool.

1.1 Doelstelling

In de projectaanvraag stelden we de doelstelling voorop om de dialoog tussen partners over gedeeld en betrokken ouderschap te stimuleren. Gelijkwaardig ouderschap krijgt immers vorm in de dialoog tussen partners.

We maken gebruik van het concept ‘coparenting’. **Coparenting** komt voor wanneer individuen overlappende of gedeelde verantwoordelijkheid dragen voor het opvoeden, en omvat de steun en coördinatie (of het gebrek hieraan) die ouders vertonen in de zorg voor en het opvoeden van kinderen (Feinberg, 2003). Een positieve samenwerkingsrelatie hangt samen met een groter welbevinden van ouders en kinderen en met positiever opvoeden. Volgens Feinberg zijn er **vier componenten** die de coparentingrelatie bepalen:

1. De mate waarin ouders overeenstemmen over thema’s in de opvoeding zoals waarden, gedrag, straffen en belonen, emotionele noden, onderwijs en ontwikkeling... Op zich is het geen probleem dat ouders het onderling niet eens zijn indien ze respectvol omgaan met verschillende visies en compromissen sluiten. Het vormt wel een probleem wanneer voortdurende verschillen een negatieve impact hebben op de andere domeinen.
2. Tevredenheid met en overeenstemming in de verwachtingen over de taakverdeling in de zorg en de verantwoordelijkheid voor het kind. Vooral wanneer verwachtingen tussen partners uiteenlopen, kan dit leiden tot een gevoel van onrechtvaardigheid wat een impact kan hebben op de gezinsrelaties. Gezinnen met een goede taakverdeling hebben een evenwicht gevonden tussen structuur en een afbakening van taken enerzijds, en flexibiliteit in de taakverdeling anderzijds. Dit kan verschillen

- afhankelijk van de noden van een gezin en de levensfase waarin het gezin zich bevindt.
3. Elkaar ondersteunen, dit omvat: het vertrouwen in de competentie van de andere ouder, respect voor elkaars bijdrage, en het bevestigen van beslissingen en gezag van de andere ouder. Het omgekeerde van ondersteunen is het ondermijnen van de ander, waaronder het geven van kritiek, het kleineren van de andere ouder, het afkeuren wat de andere ouder doet, of de andere ouder de schuld geven.
  4. Goede onderlinge gezinsinteracties, waaronder een goede communicatie of het constructief omgaan met conflicten tussen de ouders.

Hoe ervaren **gezinnen in Vlaanderen** deze samenwerkingsrelatie? In de gezinsenquête 2021 zien we dat het merendeel van de ouders in Vlaanderen deze als positief ervaart. Een vijfde van de ouders geeft aan dat ze onderling verschillende ideeën hebben over het ze hun kind willen opvoeden. Een meer problematische vaststelling is dat 14,8% van de ouders vindt dat de partner de eigen manier van opvoeden ondermijnt (Van Leeuwen, Emmery & Bastaits, 2023). Het merendeel van de ouders in Vlaanderen (90%) voelt zich tamelijk veel of heel veel gesteund door de partner bij de opvoeding van de kinderen en de zorg voor de kinderen. Ouders ervaren minder steun van hun partner wanneer het gaat om huishoudelijke taken: hier voelt 21% zich maar een beetje of niet gesteund (Emmery & Pasteels, 2022). Ouders zijn gemiddeld genomen tevreden over de verdeling van zorgtaken, huishoudtaken tussen henzelf en de partner (gemiddelde score van respectievelijk 8 en 7,9/10). In open vragen getuigen veel ouders over de wens van een betere of een meer gelijke, eerlijke of evenwichtige verdeling van deze taken, of ook naar meer tijd thuis kunnen zijn om de zorg voor de kinderen (mee) op te kunnen nemen. Veel moeders wensen een betere verdeling van de zorgtaken en/of dat hun partner meer/vroeger thuis is om mee zorgtaken op te nemen, maar vaders wensen dit zelf ook. Het werk is daarbij de grootste hindernis (Audenaert, 2023).

Verder zien we ook in de gezinsenquête dat coparenting sterk samenhangt met de **kwaliteit van de partnerrelatie** van ouders (Van Leeuwen, Emmery & Bastaits, 2023). Dat komt overeen met bevindingen uit internationaal onderzoek. Koppels die goed onderling kunnen communiceren, samenwerken en conflicten oplossen, hebben een grotere kans dat ze goed samen kunnen opvoeden (Grych, 2002). Maar vaders en moeders vinden het niet steeds gemakkelijk om het gesprek over het ouderschap, de opvoeding en de taakverdeling aan te gaan. Het inzetten op de communicatievaardigheden van koppels, kan hen versterken. Het aanbod dat laagdrempelig inzet op het stimuleren van dialoog tussen partners, zonder dat daarbij reeds sprake hoeft te zijn van problemen, is beperkt en vaak nog weinig gekend. De campagne “Maak van donderdag date-dag” in 2016 wou dat aanbod beter bekend maken en relatieproblemen bespreekbaar maken. Uit een evaluatie van deze campagne (Emmery & Van Houdenhove, 2017) blijkt dat deze doelstelling slechts beperkt werd bereikt. Eén vierde van de respondenten heeft naar aanleiding van de campagne met zijn of haar partner gesproken en één vijfde heeft de partnerrelatie met anderen besproken. Het gaat uiteraard slechts om een eenmalige campagne. Respondenten geven evenwel aan dat er méér nodig is dan enkele tips om het gesprek met de partner aan te gaan.

De band tussen gelijkwaardig ouderschap en de partnerrelatie kent een duidelijke **genderdimensie**. Een sterke partnerrelatie, gesteund op vertrouwen en acceptatie,

stimuleert vaders om een actieve en betrokken ouderrol op te nemen. Wel is het zo dat mannen zich meer dan vrouwen terugtrekken uit de opvoeding wanneer er zich relatieproblemen voordoen (Grych, 2002). Met andere woorden, het verband tussen coparenting en relationeel conflict is sterker aanwezig bij vaders dan moeders (Pruett, Ebling & Cowan, 2011). Soms wordt de betrokkenheid van vaders in de opvoeding bepaald door de mate waarin de moeder dit toelaat (maternal gatekeeping). Ook de steun en aanmoediging van de moeder kunnen ertoe bijdragen dat mannen hun rol als vader opnemen (Parke, 2002). Anderzijds evolueert de taakverdeling na de komst van kinderen bij veel gezinnen in een meer traditionele richting en dit leidt vooral bij moeders tot ontevredenheid in de partnerrelatie (Glenn, 1990; Parke, 2002; Kluwer, 2018). Vooral de perceptie van een oneerlijke verdeling leidt tot conflicten in de partnerrelatie (Pina & Bengtson, 1993). Na de geboorte van een kind is er een extra kwetsbaarheid rond conflict, omdat veel energie en tijd naar kindzorg gaat en de kwaliteit van de onderlinge communicatie tussen de partners vermindert (Kluwer, 2018).

In de lijn van deze onderzoeksbevindingen lag de aanvankelijk focus van de projectaanvraag op het ontwikkelen van laagdrempelige tools om de communicatie tussen partners te stimuleren, met bijzondere aandacht voor vaders. Naarmate het onderzoek vorderde, kwam de focus breder te liggen. In de gesprekken met vaders kwam ook **de ouder-kindrelatie** meer in het vizier. Dat maakt dat niet enkel tools werden ontwikkeld die de dialoog tussen partners bevorderen, maar die ook inzetten op de dialoog tussen vaders en andere opvoedingsfiguren; en tussen vaders en kinderen.

1.2 Een digitaal én een live aanbod

Het werkveld ziet mogelijkheden in online en blended initiatieven om grote groepen ouders en nieuwe doelgroepen te bereiken (Emmery, 2013). Onlinehulp is laagdrempelig, zeker wanneer het over thema's gaat in de partnerrelatie die moeilijker bespreekbaar zijn. Het is minder stigmatiserend, en financieel en logistiek aantrekkelijker dan face-to-face hulp (Cicilia, Georgia & Doss, 2014). Heel wat organisaties experimenteren, mede naar aanleiding van de coronacrisis, met een blended aanbod: men zoekt hoe online toepassingen aanvullend kunnen zijn ten aanzien van het face-to-face aanbod. Met vaderen.be maken we deze methodieken voor een breed doelpubliek beschikbaar. De methodieken helpen om inzicht te krijgen in de ouderrol en in gezinsdynamieken. We kijken hiervoor ook naar aanbod uit het buitenland. Dit kan echter niet zonder aanpassingen worden vertaald naar de Vlaamse context (zie bijv. De Vos & Debbaut, 2019).

Ook professionals en vrijwilligers kunnen het webplatform en de methodieken in hun eigen werking gebruiken. Ze kunnen deze inzetten in individuele, gezins- en groepsgesprekken, en in workshops voor ouders.

1.3 Doelgroep

De doelgroep van de website zijn ouders in de prenatale periode tot hun kinderen de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, met een bijzondere aandacht voor vaders en voor de diverse achtergronden en gezinssituaties van gezinnen in Vlaanderen en Brussel. Verschillende tools

op de website kunnen ingezet worden voor een gesprek met personen waarmee de opvoeding wordt gedeeld, zoals de partner, grootouders, broers of zussen, en vrienden.

We weten dat het moeilijker is om bepaalde groepen met ouderschaps- en relatieondersteuning te bereiken. Het gaat hier onder andere over vaders, personen met verschillende levensbeschouwelijke en culturele achtergronden en gezinnen in armoede. Per doelgroep brengen we enkele belangrijke aandachtspunten uit literatuur in kaart.

Een review van online opvoedingsondersteuning voor **vaders** (Trahan, Schneider & Hernandez, 2021) toont dat ze als volwaardige partners in de opvoeding, en niet als 'ondersteuners van de moeder', moeten aangesproken worden. In veel online toepassingen is dat nog het geval. Vaders moeten vertrouwen krijgen in hun eigen ouderschapsvaardigheden. Videoverhalen van positieve rolmodellen en andere vaders kunnen dergelijk vertrouwen bevorderen. Ook wanneer de partner de vaderrol waardeert en erkent, groeit het vertrouwen. In de groep van vaders met een laag inkomen lijkt het ook belangrijk om aandacht te besteden aan het managen van emoties in de context van gezinsrelaties.

De vormgeving van het aanbod bepaalt of vaders zich aangesproken zullen voelen (Van Schoors, 2017). Om vaders met online toepassingen te bereiken, is het belangrijk om gebruik te maken van humor en een luchtige benadering (White & Scott, 2020).

Online relatieondersteuning lijkt een groter effect te hebben op het relationeel functioneren bij koppels die meer stress ervaren, in het bijzonder **sociaaleconomisch kwetsbare gezinnen** (Roddy, Knopp, Salivar & Doss, 2020; McAllister, Duncan & Hawkins, 2012). Ook de eerder vermelde campagne 'Donderdag-date dag' bleek een groter effect te hebben bij lager opgeleiden (Emmery & Van Houdenhove, 2017).

Voor lage inkomensgroepen is een aanbod aangewezen dat compatibel is op smartphone (Collins e.a., 2019). Ook in België blijkt de smartphone voor veel mensen met een bescheiden inkomen en/of laag opleidingsniveau de enige drager om op het internet te gaan (Brotcorne & Mariën, 2020). Het is belangrijk om de drempel naar online toepassingen zo laag mogelijk te houden (bijv. geen vereiste om te registreren).

Ook **gezinnen met verschillende levensbeschouwelijke en culturele achtergronden** moeten zich op het webplatform herkennen, zowel naar inhoud als naar het gebruik van beelden. Onderzoek bij moslimgezinnen toont dat zij gelijkaardige spanningsvelden in de partnerrelatie ervaren als niet-moslimgezinnen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld over verschillen in opvoedingsstijl of conflicten over de taakverdeling. Daarnaast ervaren moslimgezinnen ook conflicten omwille van de verschillen in de religieuze en/of culturele beleving tussen partners (Lecoyer & Oizaz, 2023). Moeilijke thema's kunnen bespreekbaar worden gemaakt aan de hand van vertelkaarten en duidelijke gespreksregels, die inzetten op verbinding en escalerende discussies vermijden (Starckx, 2020).

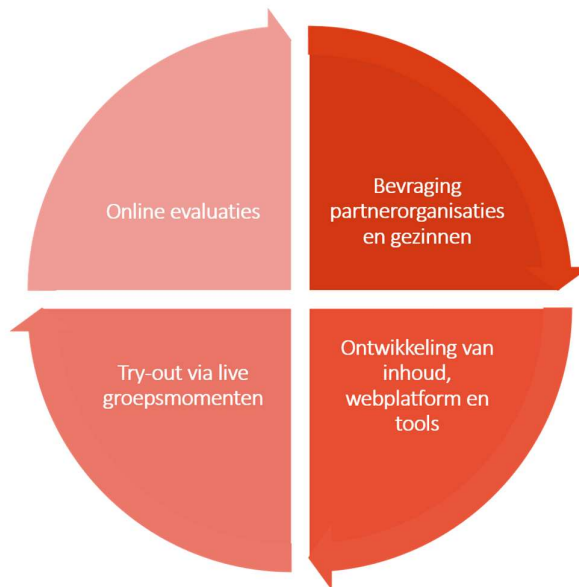
Na een scheiding gaat men vaak een nieuwe partnerrelatie aan: 80% heeft een nieuwe partnerrelatie 10 jaar na echtscheiding (Pasteels & Mortelmans, 2013). 13% van de gezinnen in Vlaanderen is een **samengesteld gezin** (Audenaert, 2022). Bestaande benaderingen over samenwerken tussen ouders kunnen niet zonder aanpassingen worden geïmplementeerd in samengestelde gezinnen. De ouderlijke rol die de stiefouder opneemt is afhankelijk van de

rol die ze toebedeeld krijgen door hun partner. Worden ze gestimuleerd of afgeremd om een ouderlijke rol op te nemen? Ook biologische ouders zoeken een evenwicht in de loyaliteiten in de ouder-kindrelatie en de nieuwe partnerrelatie (Schrodt & Braithwaite, 2011).

1.4 Een cyclisch proces

De aanpak van dit project was een cyclisch proces. Het project liep van het voorjaar van 2022 tot het voorjaar van 2024.

Via een verkennend onderzoek klaarden we de inhoud en de vorm van het digitaal platform verder uit, afgestemd op de noden en behoeften van ouders en van organisaties. Eenmaal we een beter zicht kregen op de noden werkten we de inhoud, tools en een webplatform verder uit. Inhoud en tools werden tijdens het project voortdurend uitgetest aan de hand van live groepsmomenten. Het webplatform werd in eerste instantie als een prototype ontwikkeld, waarbij face-to-face feedback en online evaluaties input gaven over de inhoud en de gebruiksvriendelijkheid. Alle testmomenten gaven waardevolle inzichten voor de verdere ontwikkeling.

In dit rapport beschrijven we het ontwikkelonderzoek in hoofdstuk 2, de inhoud en de thema's en in hoofdstuk 3 en het ontwikkelde materiaal in hoofdstuk 4. De ontwikkeling van het webplatform gebeurde met het oog op een brede inzetbaarheid en het gebruik ervan in verschillende organisaties en contexten: 1) content, video's en oefeningen waar de bezoeker van de website zelf mee aan de slag kan, 2) een online of blended aanbod geïntegreerd in de begeleiding van gezinnen en 3) als ondersteuning voor groepswerkingen waarbij het platform ondersteunend is voor (groeps)gesprekken. In hoofdstuk 5 bespreken we conclusies.

2. Ontwikkelonderzoek

2.1 Interviews

Interviews met organisaties

Het verkennend onderzoek startten we met interviews bij de partnerorganisaties Vaderklap, Ferm, Gezinsbond, vzw De Brug, CKG De Schommel, Marriage Encounter en CKG 't Kapoentje in april en mei 2022. We kregen zicht op hun verwachtingen over de inhoud, vorm en randvoorwaarden van een website; relevante methodieken en doelstellingen en de manier waarop een digitaal aanbod vorm kan krijgen ten opzichte van een face-to-face aanbod. Naast de interviews, kregen we ook waardevolle feedback in het kader van deelname aan het lerend netwerk vaderwerkingen en overleg met de adviesgroep van dit project.

In het kader van de inhoudelijke ontwikkeling van het platform hebben we 11 bijkomende gesprekken gevoerd met organisaties en professionals die relevante inhoud en inzichten konden delen, meer bepaald met Femma, Ouders.inc, het project Papa Brunches, Nele De Ganseman en Claire Wiewauters van de opleiding Gezinswetenschappen van Odisee Hogeschool, het onderzoekscentrum Resilient People UCLL, de opleiding vroedkunde van Odisee, Fara, Mentors, Speelmakers en relatietherapeute Cindy Schepers.

Interviews met ouders

Via de interviews met ouders wilden we zicht krijgen op hun verwachtingen over de inhoud, vorm, functionaliteiten en randvoorwaarden om een online aanbod te volgen.

De rekrutering van ouders gebeurde via partnerorganisaties en via oproepen op facebookgroepen. De partnerorganisaties rekruteerden ouders door actieve rekrutering (ouders actief aanspreken door kraamverzorgenden, gezinsbegeleiders...) of passieve rekrutering (via een oproep in een nieuwsbrief, op sociale media...). De actieve rekrutering leidde tot een groepsgesprek met 5 vaders met Marokkaanse achtergrond en een gesprek met 2 vaders (waarvan één alleenstaande vader).

Daarnaast werden er zo'n 55-tal Facebookgroepen gecontacteerd die ouders aanspreken rond onder andere opvoedingsstijl, vaderschap, ouderschap (naargelang leeftijd van het kind), zorgnoden binnen het gezin, kinderspullen... Bij 17 groepen kregen we toestemming van de beheerder om het rekruteringsbericht te delen. Dit leidde tot drie interviews: twee koppels met jonge kinderen en een moeder in een samengesteld gezin.

Naast de interviews door de onderzoekers hebben studenten van de bacheloropleiding Gezinswetenschappen in totaal 31 gezinnen geïnterviewd. Ze gebruikten hiervoor de interviewleidraad zoals gebruikt door het onderzoeksteam. Van deze geïnterviewde gezinnen hebben 17 een migratieachtergrond, 7 gezinnen zijn een samengesteld gezin, 6

gezinnen hebben een kind met een zorgnood en er werd 1 lesbisch koppel geïnterviewd. De interviews werden afgenomen in november en december 2022.

In ons verkennend onderzoek stelden we onder andere vast dat vaders vaak vragen hebben in de perinatale periode. In het kader van de ontwikkeling van het platform wilden we meer concreet zicht op krijgen op de aard van deze vragen. Daarom bevroeg partnerorganisatie Ferm in de periode maart en april 2023 prille vaders via hun kraamverzorgenden. Via deze weg kregen we bijkomende input van 18 vaders.

In hoofdstuk 3 beschrijven we de resultaten van het verkennend onderzoek bij deze 59 gezinnen. Naast deze gezinnen hebben studenten ICT in de periode mei en juni 2022 30 ouders bevroegd. Dit had als doel de noden en behoeften voor het ontwikkelen van een applicatie voor gezinnen in kaart te brengen en was inspirerend voor de ontwikkeling van een webplatform.

2.2 Verkenning methodieken

Op basis van een online verkenning maakten we een inventaris op van methodieken die relevant kunnen zijn als inspiratie voor dit project. Op basis van de thema's en vragen die in de interviews naar voren kwamen, en methodieken die door de organisaties als interessant werden beschouwd om verder te onderzoeken, hebben we een aantal vormingen, boeken, webinars en apps verder verkend:

- Webinar over vaders vandaag (Gezinsbond)
- Webinar over vaders tijdens de eerste 1000 dagen (De Voorzorg)
- Webinar over seksualiteit na kinderen (Katrien Koolen en Uwe Poorters)
- Boekvoorstelling 'Het is hier geen hotel' (Riet Ory en Eva Brumagne, Femma)
- Webinar 'De impact van mannelijkheden op de preventie van seksueel en gendergerelateerd geweld' (Plan International)
- Gastcollege Louis Tavecchio (Opleiding Gezinswetenschappen, campus Schaarbeek)
- Webinar over verbindend opvoeden (Gezinsbond)
- Website HINCL in het kader van het ontwikkelen van online learning modules
- Website Maison Slash
- Website scheidingskoffer
- E-learningpakket voor professionals bij scheiding
- Online cursus Speelmakers 'Het spelen van je kind ondersteunen'
- App 'Gottman card decks': <https://www.gottman.com/couples/apps/>
- Brieven 'Lovers with kids' van Katrien Koolen
- Boek 'Papa hoort er ook bij. Vaders toelaten in het leven van kinderen. Vaderparticipatie in de praktijk' van Tina De Gendt in opdracht van vzw De Sloep
- Boek 'Rust : 25 manieren om de drukte in je gezin te verzachten' van Nele De Ganseman
- Boek 'Het is hier geen hotel. Hoe je samen het huishouden aanpakt' van Riet Ory en Eva Brumagne
- Boek 'Samen sterker terug op pad' van Wim de Mey en Els Merlevede

- Boek 'Stilstaan in beweging. Inspiratie voor meer veerkracht' van Caroline Damman, Goedele Slots en Leen Sannen
- Boek 'Relatiestress in je samengesteld gezin. Groeien als koppel van spanning naar verbinding' van Cindy Schepers
- Project P. Handleiding voor gespreksgroepen met (aanstaande) papa's van Beweging tegen Geweld – vzw Zijn en CAW Boom Mechelen Lier

2.3 Workshops en try-out

De inhoud van dit project bouwt voort op ervaringen uit fysieke workshops die aangeboden werden door Mohammed Mansouri in het kader van de werking van vzw De Brug en op vraag van (zelf)organisaties. Het is waardevol dat deze workshops vooral vaders met migratieachtergrond bereikten, die vaak de reguliere opvoedingsondersteuning niet kennen. Uit onderzoek blijkt dat vaders met migratieachtergrond vaak weinig voorbeelden hebben meegekregen over een betrokken rol in de opvoeding en een autoritatieve opvoedingsstijl. Dit terwijl ze te maken krijgen met specifieke uitdagingen zoals het meegeven van eigen culturele en religieuze waarden en normen in een westerse maatschappij. Zeker in de puberteit komen identiteitsvraagstukken sterk naar voren in de opvoeding (Distelbrink e.a., 2023).

Tijdens de volledige looptijd van het project werden 28 workshops aangeboden. De methodiek van deze workshops is geïnspireerd door de opvoedebatten van Trias Pedagogica in Nederland.

In de beginperiode van het project kregen we via deze workshops inzicht in de vragen van vaders en van organisaties die met ouders werken.

De workshops boden ook inzicht in welke methodieken goed werken bij vaders, hoe zij bepaalde begrippen invullen en welke bewoordingen ze zelf hanteren. Het bood de gelegenheid om een aantal methodieken live uit te testen. Zo werden na workshops over de 'communicatie met je tiener' gesprekskaarten met vaders meegegeven, en uitgetest door vaders en hun kinderen. In een daaropvolgende workshop werd ingegaan op de ervaringen met dit kaartspel. De feedback werd meegenomen voor de verdere ontwikkeling.

Naarmate de ontwikkeling van het webplatform vorderde, werden inhoud en uitwerking van het webplatform geïntegreerd in de workshops. Op die manier kregen we reacties op de inhoud die werd gepresenteerd. De inhoud van de workshops werd telkens afgestemd op de werking van elke organisatie. De ouders of de leden van de organisatie werden ook gestimuleerd om achteraf met de website aan de slag te gaan.

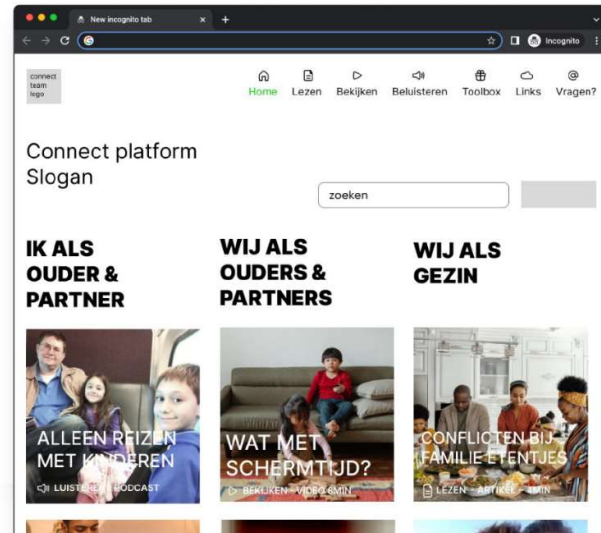
Los van het aanbod van vzw De Brug organiseerden we op 26 november 2023 een try-out tijdens de Dag van de Wetenschap in Muntpunt Brussel. Enkele ouders testten er de tools digitaal of fysiek uit, samen met hun kinderen.

2.4 Ontwikkeling en evaluaties webplatform

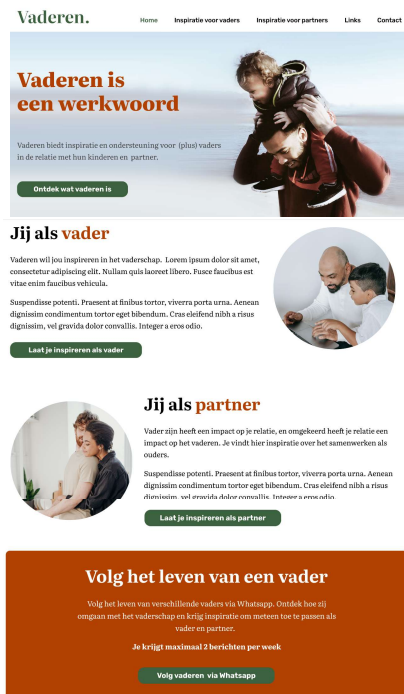
2.4.1. Twee prototypes

Op basis van de voorlopige onderzoeksbevindingen werd in september 2022 een eerste prototype van webplatform ontwikkeld, onderverdeeld in drie luiken: 1) Wie ben ik als partner en als ouder?, 2) Wie zijn wij als partners en als ouders?, en 3) Wie zijn wij als gezin?

Via de structuur en navigatie werd benadrukt dat het gaat om een website waar men actief mee bezig is, met zowel lezen, bekijken, beluisteren als een toolbox.

Uit de evaluatie door de adviesgroep bleek dat het eerste prototype was opgebouwd aan de hand van moeilijk werkbare categorieën. Daarom kozen we voor een andere indeling, opgebouwd uit twee categorieën: “jij als vader” en “jij als partner”.

Vaderen. Home Inspiratie voor vaders Inspiratie voor partners Links Contact

Tips voor vaders

Vind artikels, podcasts, video's, ... om de band met je kind te versterken, niet zo traditionele activiteiten te vinden, om te lezen hoe andere vaders met emoties omgaan, leer hoe je tijd neemt voor jezelf en maak vader taboes bespreekbaar.

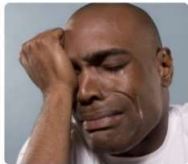

Papa's huilen ook

[Tips voor vader](#) > Papa's huilen ook

In het kort:

- Podcast Radio Mama
- Samen met Daddylicious
- Tips om je emoties te tonen
- Korte inhoud in 5 tal bulletpoints

Radio Mama is terug met een tweede seizoen! In deze eerste aflevering heb ik Niki Vanhamel te gast. Met Daddycation is hij de eerste vadercoach in Vlaanderen. We praten over het vaderschap en over het huilen van onze kinderen én van onszelf.

[Beluister op Spotify](#)

Ga hiermee aan de slag

Beluisterd en wat nu... na het horen van deze podcast episode kan je even zelf nadenken over volgende vragen

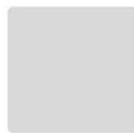
- 1 Hoe toon je je emoties aan je kind?
- 2 Waarom vind je huilen niet gepast?
- 3 Hoe kan je je emoties een plaats geven?

Lees, luister of bekijk ook:

Let's talk parenting taboos

[▷ BEKIJKEN - VIDEO](#)

Another tool

[DOEN - TOOL](#)

Volg het leven van een vader

Volg het leven van verschillende vaders via Whatsapp. Ontdek hoe zij omgaan met het vaderschap en krijg inspiratie om meteen toe te passen als vader en partner.

Je krijgt maximaal 2 berichten per week

[Volg vaderen via Whatsapp](#)

In oktober 2022 vond een gebruikersbevraging plaats op basis van het tweede prototype. We kozen ervoor om enkel vaders te rekruteren voor deze bevraging. We vroegen vaders wat hun verwachtingen waren ten aanzien van een platform zonder het prototype te tonen. Daarna kregen de vaders het prototype te zien en werden vragen gesteld of dit aan de verwachtingen voldeed en wat de reacties waren betreffende vormgeving. De bevraging verliep via een gestructureerd interview.

We verzamelden feedback van 22 vaders, waarvan 15 vaders werden gerekruteerd via bachelorstudenten Gezinswetenschappen en 7 vaders via de onderzoekers (waarvan één bij de partnerorganisatie 'Vaderklap'). Het ging om een diverse groep van vaders, zowel op het vlak van leeftijd en leeftijd van de kinderen, relatiestatus, migratieachtergrond en woonplaats.

In januari 2023 gaven de leden van de adviesgroep feedback op het prototype.

2.4.2. Eerste versie webplatform

Omdat de feedback van vaders en de adviesgroep positief was wat betreft de lay-out en de thema's werd het prototype in de periode maart en april 2023 verder ontwikkeld tot een bruikbare website. Er werd de keuze gemaakt om prioriteit te geven aan de technische ontwikkeling van de tool 'gesprekskaarten'. Op basis van de workshops (zie 2.3) kregen we immers goede reacties op een testversie van gesprekskaarten voor ouders en tieners. Er werden 13 thema's inhoudelijk uitgewerkt voor de eerste versie van het webplatform:

Vader-kindrelatie

- Praten met je tiener (10+)
- Praten met je kind (5+, 8+)
- Anders dan de eigen ouders
- Het is hier geen hotel
- Vakantietips en gezinsactiviteiten
- De ochtend- en avondrush
- Let's talk parenting taboos

Partnerrelatie

- Praten met elkaar
- Tijd voor elkaar vinden
- Is je partner een poortwachter: test
- Mijn rugzak en jouw rugzak
- Taken verdelen
- Seksualiteit en intimiteit

In mei 2023 gaf de adviesgroep feedback op deze uitwerking van de website en de uitwerking van de tool gesprekskaarten. Er werden een aantal technische en inhoudelijke aanpassingen gedaan. Na deze aanpassingen lanceerden we in juni 2023 een gebruikersbevraging om feedback te krijgen op de eerste versie van het webplatform. De vragenlijst werd verspreid via de nieuwsbrief van de Gezinsbond, partnerorganisatie Ferm, een oproep bij studenten gezinswetenschappen en via de geïnterviewden in het verkennend onderzoek. We waren ook aanwezig op de Family Day van het Vaderklapweekend op 24 juni 2023, waar we een flyer hebben verspreid met een QR-code om deel te nemen aan de gebruikersbevraging.

De respons bleef beperkt. Dit had vermoedelijk deels te maken met technische problemen om de website te openen en de tijd die het invullen van de vragenlijst in beslag nam. De vragenlijst werd ingevuld door 5 mannen en 5 vrouwen. De respondenten hadden kinderen in de leeftijdscategorieën 0-2 jaar (1), 3-5 jaar (1), 6-11 jaar (3), 12-17 jaar (4) en 18-24 jaar (3).

De gebruikersbevraging ging van start met enkele algemene vragen over verwachtingen ten aanzien van de website, de vraag om de website te bezoeken en een eerste indruk te geven

over het doel van de website. Daarna volgden een aantal specifieke opdrachten om inhoud terug te vinden op de website.

2.4.3. Definitieve versie webplatform

De definitieve versie van het webplatform telde 35 artikels, 15 tools en bood de mogelijkheid om zich in te schrijven op een nieuwsbrief met vier mogelijke thema's: 'om te gebruiken in je relatie met je kinderen', 'om te gebruiken in je relatie met je partner', 'om rust te brengen in je gezin', 'om samen te werken als ouders'.

In een gebruikersbevraging die liep in februari en maart 2024 lag de focus op het testen van de nieuwsbrief. In deze testfase kregen vaders gedurende vijf dagen dagelijks één mail over het gekozen thema in de mailbox. Na deze vijf dagen kregen vaders een vragenlijst opgestuurd.

We rekruteerden deelnemers via nieuwsbrieven (bijv. nieuwsbrief Encounter Vlaanderen, VBOV) en sociale media van partners (bijv. UCLL, Fara). Ook de deelnemers aan het verkennend onderzoek werden aangeschreven.

Vijf vaders hebben de bevraging ingevuld. Alle respondenten hebben een partner en kinderen. Ze hebben zich allemaal ingeschreven voor de nieuwsbrief 'Om te gebruiken in je relatie met je kinderen'. Vier van de vijf vaders hebben de nieuwsbrief gelezen op de smartphone, één vader heeft de nieuwsbrief gelezen op de computer.

3. Thema's

We bespreken de thema's die worden aangehaald door ouders en organisaties, in de interviews en gebruikersbevragingen.

3.1 Samenwerking tussen ouders

Omgaan met verschillen

Ouders vragen zich af hoe ze meer op één lijn kunnen zitten wat betreft de opvoeding. Zo leest de moeder bijvoorbeeld over 'mild ouderschap', maar de vader heeft hier een andere mening over. Of in de puberteit stelt het kind bepaald gedrag, waar beide partners een andere mening over hebben over het ze dit best aanpakken. Hoe kun je omgaan met zo'n verschillen en dus meer op één lijn zitten, maar tegelijkertijd elk de eigenheid bewaren in het ouderschap?

“Ze vindt mij te streng en ik vind haar te zacht. Ik vind dat zij moet leren haar grenzen bepalen en bewaken. De kinderen moeten leren: ‘mama heeft ook een grens, mama is ook moe en heeft de hele dag gewerkt’. Ze moeten niet verwend zijn, ze moeten leren dat er grenzen zijn.”

Ouders na een scheiding zoeken manieren om met verschillen tussen de ex-partners om te gaan. Bijvoorbeeld: een alleenstaande vader getuigt hoe de beleving van het geloof een strijdpunt in zijn relatie was, omdat zijn ex-partner strikte religieuze voorschriften naleeft waar hij niet achter staat. Ook na de scheiding blijven de meningsverschillen bestaan.

In samengestelde gezinnen zijn er vragen over hoe je kan omgaan met verschillende visies over de opvoeding en de omgang met elkaars kinderen. Bijvoorbeeld: de biologische ouder is meer permissief naar de kinderen toe omwille van een schuldgevoel over de scheiding, terwijl de plusouder meer focust op structuur en grenzen.

Gezinnen hebben ook vragen over hoe je kan omgaan met moeilijk gedrag bij een kind, dat zich voordoet bij de ene, maar niet bij de andere de partner.

Tot slot zijn er ook verschillen die door de gezinnen als een meerwaarde worden gezien. Zo is bijvoorbeeld de ene partner geduldiger dan de andere, wat van pas kan komen in drukke momenten. Een vader van Marokkaanse origine getuigt hoe het 'elkaar vervolledigen en aanvullen' deel uitmaakt van zijn cultuur.

De persoonlijke rugzak

Elke ouder heeft een eigen visie op de opvoeding. Dit kan te maken hebben met de gezinscultuur in het gezin van herkomst. Wat vindt men belangrijk om door te geven, of wat wil men juist anders doen? Verschillende vaders in ons verkennend onderzoek geven aan dat ze een meer aanwezige vader willen zijn dan hun eigen vader, en het belangrijk vinden om een goede band met de kinderen op te bouwen.

“Ik kan me niet herinneren dat ik met mijn vader of moeder een persoonlijk gesprek heb gehad. En ik wil dat wel voor mijn dochters.”

Tegelijkertijd benoemt een andere papa dat dit niet evident is wanneer je geen voorbeelden hebt gekregen:

“Communiceren is heel erg moeilijk als volwassene als je dat van kleins af aan niet hebt meegekregen in je opvoeding.”

Een andere visie kan ook voortkomen uit de context waarin de ouders zijn opgegroeid.

“Wat verschillend is tussen ons denk ik, ik ben hier opgegroeid. Veel opener opgevoed, maar mijn vrouw [die in Marokko is opgegroeid] zegt vaker: ‘het is schande om het zo te doen’.”

Iedereen draagt levenservaringen met zich mee. Daardoor beleeft iedereen het gezinsleven vanuit een eigen bril. In de interviews komen voorbeelden aan bod over de migratiegeschiedenis, psychische problemen bij één van de partners, een verleden in de jeugdhulp, intrafamiliaal geweld...

Een vader met een partner die psychische problemen heeft, getuigt over hoe hij het merendeel van de opvoeding op zich neemt:

“Dat is misschien toch mijn sterk punt: ik neem veel op mij als vader. Ik heb zelf mijn vader gemist en probeer toch om een vaderfiguur te zijn. Soms is het mijn eigen schuld dat ik alles op mij neem. Dat komt misschien uit mijn verleden: vroeger in de leefgroep hadden wij ook allemaal onze eigen taak. Maar de structuur die ik leerde in de leefgroep helpt me nu bij het opvoeden van mijn zoon [met ASS].”

Grootouders

In de interviews kwam de samenwerking met grootouders meermaals aan bod. Sommige ouders vinden het lastig dat de grootouders een andere aanpak in de opvoeding voorstaan. Het gaat zowel over een meer kordate aanpak (bijv. advies om een baby langer te laten wenen, roepen tegen de kinderen) als over een meer toegeeflijke aanpak (bijv. meer snoep geven). Dit geeft ook uitdagingen voor de communicatie tussen partners.

“Ik vind dat het zijn taak is om de ergernissen over het gedrag van zijn ouders met hen te bespreken.”

Anderzijds getuigen ouders ook over zaken die ze meenemen uit de eigen opvoeding, zoals bepaalde waarden, rituelen, culturele en religieuze gebruiken. Sommige ouders geven aan hoe de grootouders een belangrijke steunbron zijn in het gezin (bijv. opvang van de kinderen), voor andere ouders is dit niet het geval omwille van de afstand of het overlijden van de grootouders.

Man – vrouwverschillen

Uit de interviews blijkt dat het vaak de moeders zijn die informatie over ouderschap en partnerschap opzoeken, en daarbij fungeren als doorgeefluik naar de vaders. Vaders gaan zelden proactief op zoek.

“Ik heb daar ergens wel een gate keeper rol dan in, maar niet expres of bewust, maar omdat hij dat niet uit zichzelf opzoekt. En dan krijgt hij enkel de informatie die ik hem geef, waardoor ik denk ik voor een groot deel richting geef aan onze opvoeding.”

Ook in de interviews met partnerorganisaties merken we verschillen wanneer het gaat over het bereiken van moeders versus vaders. De moeders nemen vaker contact op met vragen over de opvoeding, of zijn vaker aanwezig bij ontmoetingsmomenten, lezingen, infoavonden... Wanneer een gezinsbegeleiding wordt opgestart, zijn vaders wel vaker betrokken.

Een onevenwicht kan ook ontstaan door het verschil in de lengte van het moederschaps- en vaderschapsverlof. Een koppel gaf een voorbeeld dat de papa niet wist hoe hij hun baby precies moest troosten, omdat de mama tijdens de langere periode van moederschapsverlof een bepaalde gewoonte van wiegen had opgebouwd.

In de gebruikersbevragingen vragen vaders dat de website ingaat op de verschillen tussen de moederrol en de vaderrol, en de gewijzigde normen en waarden over vaderschap.

Taakverdeling

Hoewel we weten uit onderzoek dat de taakverdeling in gezinnen vaak onderwerp is van conflict, was dat bij de geïnterviewde gezinnen veel minder het geval. In de meeste gezinnen die we interviewden was de taakverdeling niet gelijk tussen partners, maar werd het onderwerp wel binnen het gezin besproken en was er veel waardering voor elkaars rol.

“We doen alle twee waar we het sterkste in zijn. Het is ook niet nodig dat de ene het tegen de andere zegt, we voelen dat ook aan.”

Ouders waarschuwen om niet te sterk de nadruk te leggen op wie wat doet en een gelijke verdeling van taken. Teveel regels hierover zou er toe kunnen leiden dat alle taken als een verplichting gaan aanvoelen. Ieder heeft zijn eigen sterktes, en wat voor de ene partner erg belastend kan zijn, is dat voor de ander misschien niet.

Toch werden er ook voorbeelden aangehaald van strubbelingen op dit domein. Bijvoorbeeld wanneer de papa een afwachtende houding aanneemt wat betreft de zorg voor de baby op momenten dat de mama in huis is. De mama moet ‘zuchten’ en ‘hints’ geven als het haar teveel wordt, zodat de papa het overneemt (zie ook verder bij ‘communicatie’). Een ander voorbeeld is de taakverdeling binnen een samengesteld gezin. De plusmama voelde zich niet gewaardeerd, omdat haar man geen kritiek wilde horen over zijn opvoedingsstijl, maar de dagelijkse zorg voor de kinderen wel op haar schouders terecht kwam.

Poortwachter

Soms wordt de betrokkenheid van vaders in de opvoeding bepaald door de mate waarin de moeder dit toelaat (‘maternal gatekeeping’). Daartegenover is de steun en aanmoediging van de moeder belangrijk, zodat de man zijn rol als vader kan opnemen.

Bij de geïnterviewde gezinnen worden deze dynamieken zichtbaar. Moeders getuigen dat ze veel taken opnemen, waardoor de mentale workload groter wordt. Dit ontstaat in sommige gezinnen vanaf de baby-fase omwille van het man-vrouwverschil: de man moet, of mag, tijd uit huis besteden omwille van een beperkt vaderschapsverlof, verplichtingen op het werk en omdat hij zijn vrije tijd zelf invult. Dit kan leiden tot een negatieve spiraal: omdat de vader minder taken in de zorg voor het kindje opneemt, wordt hij onzekerder, waardoor hij zich nog meer terugtrekt. Een mama getuigt dat ze inzicht kreeg in haar eigen rol op dit vlak:

“Je bent echt wel twee ouders. De mama is in de eerste fase van het kind belangrijk, maar de papa wordt later belangrijker. Zeker in het geven van autonomie. Als je dat met uw platform kunt. Want ik heb echt wel gezien dat het aan mijne man was om zijn plek in te pakken, maar dat het ook wel echt aan mij was om hem zijn plek te geven.”

Een gezin getuigt hoe de vader erg zoekende was naar de rol die hij kon innemen in de opvoeding, zeker in de eerste maanden wanneer de vrouw en de baby veel tijd samen doorbrachten omwille van de borstvoeding. De moeder moest de vader actief toelaten:

“Mijn zoontje begon ook altijd direct te wenen als mijn man hem pakte. Dus dat heeft toch wel weken/maanden geduurd. Dus ik moest echt dan zeggen van ‘oké hij gaat wenen, maar het is oké hou jij hem maar efkes vast’. Dat is wel moeilijk geweest.”

In het verkennend onderzoek kwamen ook andere voorbeelden van ‘poortwachters’ naar voren. Een vader vraagt zich af wat hij kan doen als de mening verschilt van de moeder over de keuze van de crèche. Een organisatie geeft aan dat de moeder contact opneemt over een vraag i.v.m. de opvoeding, maar hier spreekt over haar partner ‘alsof het haar derde kind is’. Een andere organisatie zag gebeuren hoe een vader in een ouderbijeenkomst bespot werd door anderen omwille van zijn keuze van kleertjes voor een baby.

3.2 Partnerrelatie

Communicatie

Alle geïnterviewde ouders vinden het belangrijk om goed met elkaar te communiceren. Maar er worden ook knelpunten aangehaald wat betreft communicatie. Bij sommige koppels gaat de ene partner sneller in gesprek dan de andere partner. Andere partners zeggen dat ze er te vaak van uitgaan dat de ander wel weet waarover het gaat, waardoor ze problemen niet actief aankaarten en dit kan uiteindelijk tot conflicten leiden. Soms verschillen partners van mening of iets al dan niet ‘diepgaand’ is uitgeklaard. Partners kunnen niet altijd voldoende tijd nemen om zich in te leven in elkaar. Soms geeft de ene partner snel een oplossing voor een probleem, waardoor de andere partner zich niet altijd erkend of beluisterd voelt. Ouders benadrukken ook het belang van elkaar leren complimenten geven en sterktes benoemen. Ook de communicatie over en met de ex-partner komt aan bod in de gesprekken.

Een vader benadrukt het belang van goed luisteren:

“Soms is het belangrijker om enkel en alleen te luisteren, dan te willen spreken. Want we leren door te luisteren, en als we niet luisteren dan praten we.”

Er zijn ouders die bewust één keer per week of per twee weken een moment inplannen om te praten, terwijl andere ouders vinden dat dit eerder spontaan verloopt. Ouders vinden zelf creatieve manieren om een manier van communiceren te vinden die bij hun gezin past. Bijvoorbeeld: een moeder in een samengesteld gezin spreekt een voicemailbericht in

wanneer ze gedrag observeert bij de pluskinderen. De vader kan dit beluisteren wanneer hij er ruimte voor heeft, waardoor hij de boodschap kan laten zakken en hij niet onmiddellijk in de verdediging komt. Hij kan er zelf voor kiezen om er al dan niet op terug te komen.

Tijd met twee spenderen

Sommige ouders getuigen dat de tijd voor de partnerrelatie onder druk komt te staan bij de zorg voor jonge kinderen. Onder andere door vermoeidheid lukt het niet om diepgaande gesprekken te voeren. Gezinnen met kinderen met zorgnoden zeggen dat het moeilijk is om tijd als koppel door te brengen, of dat dit erg goed gepland moet worden.

Een gezin getuigt hoe de aanwezigheid van de pluskinderen in het gezin bepaalde hoe ze als koppel functioneerden:

“Wanneer de kinderen er waren dan waren wij geen koppel meer. Dan was mijn man papa en ik was alleen plusmama.”

Tijdens één van de gesprekken getuigt een vader hoe seksualiteit niet meer vanzelfsprekend was na ontrouw en na gezondheidsproblemen. Het koppel heeft hier zelf een weg in gezocht, omdat ze geen externen vonden die ze voldoende vertrouwden om hen hierin te begeleiden.

3.3 Omgaan met stress

In de gebruikersbevestigingen komen vragen aan bod zoals 'hoe kun je omgaan met een druk gezinsleven?'.

Organisaties merken op dat zelfzorg noodzakelijk is voor veel ouders, maar dit komt zelden spontaan aan bod bij aanmeldingen. Gezinsbegeleiders werken dan aan thema's zoals omgaan met stress, loslaten...

Geïnterviewde ouders hebben het soms ook over de stress van alle opvoedadviezen die je richting uit komen:

“Door de dingen voor o.m. mijn kind zo goed te willen doen, ben ik soms mijzelf uit het oog verloren. Ik zou dat echt een ziekte kunnen noemen van deze tijd: hoe meer info over goed ouderschap, gezond ouderschap, afgestemd ouderschap komt. Hoe meer we als deze generatie die kloof overbruggen van dingen dat we zelf niet hebben meegekregen. Maar dan moet je natuurlijk al die dingen doorwerken, maar je hebt geen voorbeelden. Je hebt geen village waar je al die mensen dat zo maar ziet doen. Hierdoor moet je zoveel uitzoeken, waardoor ouderschap echt soms zwaar kan worden. En dat kan wel leiden dat ouders die er mee bezig zijn op goed ouderschap zich zo op het kind richten en niet meer op zichzelf. Dus kan je ook bevragen: ‘Hoe heb jij u gevoeld in uw ouderschap?’, ‘Wat is uw balans?’, ‘Heb je ruimte gehad om uzelf te zijn?’, ‘Hoe gaat het met u?’.”

Organisaties merken vaak onzekerheid bij ouders, omdat ouders veel informatie en adviezen vinden, maar die soms ook tegenstrijdig zijn. Professionals zetten dan in de eerste plaats in op het vertrouwen van ouders in de eigen aanpak en willen hen versterken.

3.4 Vragen over opvoeding

Ouders komen vaak met zeer concrete opvoedingsvragen bij organisaties, bijv. hoe omgaan met pubers en conflicten, hoe grenzen stellen aan mediagebruik, hoe omgaan met racisme en discriminatie, omgaan met kinderen met ASS of ADHD, trauma, moeilijk eten of slapen, weerbaarheid, pesten, drugs, driftbuien, ruzie tussen siblings...

In onze interviews en gebruikersbevestigingen vroegen we aan ouders welke verwachtingen ze hadden ten aanzien van een platform en welke vragen dit platform zou moeten beantwoorden. De ouders geven antwoorden die gaan van zeer praktische vragen tot meer verdiepende vragen:

- Hoe kun je je gezinsagenda beter aanpakken?
- Waar vind je kindvriendelijke horeca?
- Welke activiteiten kun je als vader samen met je kinderen doen?
- Hoe kun je je kinderen stimuleren in elke leeftijdsfase aan de hand van spelen?
- Hoe gaan we binnen het gezin om met smartphones, sociale media en gamen?
- Hoe kun je kinderen laten helpen bij de huishoudelijke taken?
- Hoe kun je verantwoordelijkheid bevorderen bij kinderen?
- Wat zijn emotionele behoeften achter het gedrag van kinderen?
- Hoe kun je omgaan met stemmingswisselingen bij pubers?
- Hoe communiceer je met een kind?
- Hoe kun je spreken over de ex-partner zonder de kinderen in een loyaliteitsconflict te brengen?
- Hoe kun je omgaan met pluskinderen in een samengesteld gezin?
- Hoe krijg ik als vader een band met mijn dochter?
- Hoe kunnen we verbinding binnen het gezin creëren?
- Hoe kun je je kinderen als moslim opvoeden in een westerse maatschappij?

Vaders geven ook aan dat er aandacht moet gaan naar het vaderschap in verschillende levensfasen van kinderen.

3.5 Perinatale periode

In de loop van het project werd duidelijk dat we nog weinig inzicht hadden in de concrete vragen en verwachtingen bij de doelgroep van aanstaande en prille papa's. In maart en april 2023 voerde partnerorganisatie Ferm een bevestiging bij de papa's in de gezinnen waar zij aan huis komen. We kunnen de verschillende thema's die deze papa's naar voren brengen in vier clusters indelen.

Een eerste cluster zijn alle praktische vragen over voeding, zorg, slapen, gezondheidsklachten, administratieve vragen, het verloop van de bevalling, de ontwikkeling van het kind... Er is ook een vraag naar meer informatie over het geboorteverlof.

Een tweede cluster van vragen kunnen we samenvatten als: 'Hoe kun je als papa de partner ondersteunen tijdens de zwangerschap, bevalling en kraamtijd?'. Alle geïnterviewde vaders hebben hier vragen over. Meer concreet gaat het om vragen zoals: 'Hoe kan ik mij voorbereiden op de bevalling en meehelpen de weeën opvangen?'; 'Hoe kan ik in deze periode steun bieden aan mijn partner en het draaglijker maken voor de mama?'; 'Hoe kan ik zorgen voor de mama, de baby én voor de andere kinderen in het gezin?'; 'Hoe kan ik de vrouwelijke hormonen begrijpen?'; 'Hoe kan ik zorgen voor de mentale gezondheid van de mama?'.

Ook stellen papa's zich de vraag 'Hoe kun je een band opbouwen met de baby?'; 'Hoe kun je rollen verdelen en als papa betrokken zijn?'; 'Wat kun je als vader in deze periode betekenen?'; en 'Hoe kun je een band creëren met het kindje tijdens borstvoeding?'

Er zijn vaders die zich afvragen hoe ze de angst kunnen overwinnen om vader te worden, hoe ze meer zelfvertrouwen kunnen krijgen in deze toekomstige rol, en wat er allemaal verandert als er een kindje komt.

Er is een vader die zich afvraagt wat hij kan doen als de mening verschilt van de moeder en een vader die wil weten hoe hij als vader het gesprek kan aangaan met de dokter en met verplegend personeel.

3.6 Verwachtingen over online ondersteuning

Als we ouders vragen hoe en waar ze op zoek gaan naar ondersteuning, dan vermelden ze in de eerste plaats het informele netwerk: de eigen ouders, andere familie, vrienden en andere ouders. Sommige vaders geven aan dat ze hier meer terughoudend in zijn dan hun vrouw:

“Te veel contacten is niet goed. Je spreekt beter met familie en een paar vrienden die je zeker kan vertrouwen.”

Er zijn ouders die ook formele actoren benoemen, zoals Kind & Gezin, een systeemtherapeut, een CAW, een CKG, een CGG, Familiehulp, OCMW, een logopedist, een ergotherapeut, een revalidatiecentrum.

Voor de ontwikkeling van het webplatform is het belangrijk om na te gaan wat ouders precies zoeken in andere bronnen zoals online aanbod, boeken, magazines, methodieken en vormingen. Zoals eerder aangegeven, zijn het vooral de moeders die op zoek gaan en de informatie doorgeven aan hun partner.

Ouders zeggen vaak op zoek te gaan naar **bevestiging** van de eigen aanpak. Op Instagram volgen ze accounts die hun eigen aanpak bevestigen (bijv. wat betreft slapen) of accounts die boodschappen geven over 'goed genoeg ouderschap' (zoals bijv. Steven Gielis). Hetzelfde geldt voor Facebookgroepen (bijv. groepen over mild ouderschap, borstvoedingsgroepen, natuurlijk ouderschap) en voor tijdschriften:

“Ik lees mee op Facebookgroepen en ik vind dan elementen van mijn antwoord in andere antwoorden.”

“In het tijdschrift van de Gezinsbond is het fijn te lezen dat je niet de enige bent die het zo doet. Of het 'waarom', want soms doe je iets, maar weet je niet wat erachter zit en dan is dat wel interessant.”

Naast het bevestigen willen ouders zich ook **verdiepen** in een bepaalde aanpak. Ze lezen boeken over bepaalde methodes van opvoeding, beluisteren een podcast of volgen (online) cursussen (bijv. afgestemd opvoeden, samengestelde gezinnen, autoritatieve opvoedingsstijl).

Online bronnen zoals Facebook zijn een mogelijkheid tot **uitwisseling** met andere ouders. Het zijn vooral de moeders die aangeven dat ze geabonneerd zijn op 'mamagroepen'. Ze zoeken vooral **tips** van andere ouders. Dergelijke groepen geven het gevoel **zich niet alleen te voelen** en moeten tot op een zekere hoogte dienen als de 'village'. Soms geeft dit ook aanleiding tot frustraties of onzekerheid, wanneer het bij andere ouders als vanzelf lijkt te gaan.

Daarnaast gaan ouders bij vragen over opvoeding op zoek naar **concrete informatie**. Dat gebeurt op internet via zoekmachines zoals google. Ze vernoemen een aantal websites met bruikbare informatie: Groeimee, Kind en Gezin, Participate autisme, het CLB, goedgezind. Op instagram volgen ze accounts met bijvoorbeeld informatie over slapen.

3.6.1. Aandachtspunten

Via de interviews en de gebruikersbevragingen kregen we een aantal aandachtspunten bij het ontwikkelen van een online platform.

Normaliseren

Verschillende organisaties benadrukken dat het belangrijk is om ouders te bevestigen in hun zelfvertrouwen en te vertrekken vanuit wat wel goed gaat. In opvoedingsinformatie is vandaag heel wat te vinden over hechting en het aanwezig zijn, maar in de praktijk merken gezinsbegeleiders dat ouders de opvoeding ook wat meer mogen durven loslaten en relativeren.

Organisaties merken dat het klassieke gesprek niet voor iedereen goed werkt. Het webplatform kan alternatieven bieden voor mensen die wat meer introvert zijn op dit vlak, bijvoorbeeld via een berichtje, een emotiometer of een eenvoudige evaluatie van de voorbije dag.

“Soms is het gemakkelijker om zichzelf een score te geven tussen 1 en 10, dan om een volledige beschrijving te geven van hoe men zich voelt op dat moment”

Organisaties waarschuwen voor het creëren van een schuldgevoel, bijvoorbeeld wanneer het niet lukt om tijd te vinden om een gesprek te voeren met elkaar. Samenwerken in de opvoeding zit dan meer in de kleine dagelijkse dingen, zoals elkaar steunen, elkaar waarderen, oogcontact maken, interesse tonen of elkaar willen begrijpen.

Positieve insteek

Tijdens live bijeenkomsten vinden gezinsondersteuners het gemakkelijker om via menselijke interactie thema's luchtig te houden. Online is het een grotere uitdaging om het positieve te benadrukken en informatie wordt snel als zwaarder ervaren. Online is het gebruik van humor, bemoediging en empathie van belang. Een luchtige insteek kan de basis vormen voor een goed gesprek tussen ouders.

“Het is belangrijk dat we de ouders respecteren, want als ze naar zo'n website gaan is het duidelijk dat ze hun ouderschap ernstig nemen want ze willen er iets mee doen. Daar moeten ze in bevestigd worden.”

Via de gebruikersbevraging kregen we ook bemerkingen in deze zin. Een aandachtspunt is het voldoende luchtig schrijven en het gebruik maken van humor (bijv. 'dad jokes').

Geen tips en tricks

Als we peilen naar de verwachtingen van vaders over een website, dan antwoorden ze vaak 'tips'.

Organisaties geven aan dat ouders vaak klikken op 'tips en tricks' op websites omdat stappenplannen en schema's de illusie wekken dat het gemakkelijk is om dit in de praktijk om te zetten. In de realiteit is elke situatie en elk gezin uniek. Er is vaak niet één oplossing.

“Je moet mensen ook echt wel een stukje bij de hand nemen om bepaalde thema's te laten doorlopen waarvan ze in het begin niet zouden denken dat het boeiend zou zijn voor hen. Maar dat ze er eens ze er mee bezig zijn, beseffen van ahja daar begint het mee. Dus dat gaat echt wel iets zijn van 'hoe trek je de thema's binnen', want mensen gaan er zelf niet op klikken.”

“Mensen zijn altijd op zoek naar antwoorden en het oplossen van problemen, maar ze hebben geen oog voor de oorzaken van een bepaald probleem. [...] De site gaat geen bron zijn voor alle oplossingen.”

Daarnaast merken we op dat op veel websites de tip wordt gegeven 'ga in gesprek met elkaar', maar veel ouders hebben geen idee hoe ze dat gesprek moeten opstarten.

Een interactief deel?

Een aantal vaders geven aan dat ze verwachten dat de website uitwisseling met andere vaders kan faciliteren, bijvoorbeeld via een forum. Er zijn vaders die verwachten dat ze een vraag kunnen stellen waarop een deskundige een antwoord kan geven.

De meningen over het al dan niet realiseren van een interactief gedeelte in het webplatform verschillen tussen organisaties. Voor een aantal organisaties wordt dit als een meerwaarde ervaren, omdat het de verbinding tussen ouders kan stimuleren. Het is eveneens een manier om de website levendig te houden, anders wordt het een statisch gegeven.

Een aantal organisaties vindt dit geen goede optie. Niet alle online interactie wordt door ouders als positief en versterkend ervaren. Het vereist een voortdurend monitoren van het platform, wat tijdsintensief is en best ingebed wordt in een professionele organisatie. Er is bovendien een vrij grote groep ouders die geen interactie verkiezen, bijv. webinars trekken meer mensen aan dan interactieve online sessies waar deelnemers ervaringen uitwisselen.

Alle partnerorganisaties zijn het er wel over eens dat live ontmoeting tussen ouders als erg ondersteunend wordt ervaren. Ouders hebben het gevoel er niet alleen voor te staan en leren van de inbreng van anderen.

Om aan de vraag naar interactie tegemoet te komen, werd een idee gelanceerd om via een **WhatsApp groep** 'vaderen' informatie en updates te krijgen. We toetsten bij vaders dit idee af via de volgende vragen: *'Wat vind je van het idee van het krijgen van WhatsApp berichten? Zou je je hiervoor inschrijven? Waarom wel of waarom niet? Wat zou je kunnen overtuigen om je hiervoor toch in te schrijven?'* We kregen gemengde reacties op deze vragen. Een aantal vaders vond het een goed idee om het platform levend te houden. Het is ook een manier om vadergroepen actief bij het platform te betrekken: uit de vadergroepen kunnen er ideeën komen voor nieuwe content, terwijl het platform input kan leveren om in vadergroepen verder mee aan de slag te gaan. Een vader deed een suggestie om de WhatsApp groep te laten groeien en te laten beheren door meerdere personen. Een aantal vaders had ook enkele bedenkingen. WhatsApp is voor hen een platform voor persoonlijke communicatie en ze wilden dit ook zo houden. Ze vrezen dat onbekenden je nummer kunnen zien en vrezen voor een overload aan berichten. Enkele vaders uiten de verwachting bij het gebruik van WhatsApp dat je zelf contact kan opnemen met vragen. We merken enige terughoudendheid om zich hierop in te schrijven.

Over het idee om te werken met WhatsApp berichten waren ook de meningen van partnerorganisaties verdeeld. Positief is dat het een goede manier kan zijn om het platform levendig te houden, het is een call to action. Tegelijkertijd uit men bedenkingen omtrent de duurzaamheid: kunnen we een voortdurende aandacht om nieuw materiaal te posten volhouden? Wie zal het modereren? Waar kunnen vaders terecht die persoonlijke vragen hebben? In welke organisatie kunnen we dit inbedden? Hoe kun je de telefoonnummers van de vaders kan beschermen? Een oplossing voor deze laatste vraag lijkt te bestaan in de 'WhatsApp community' functie, die toelaat dat telefoonnummers onzichtbaar blijven en enkel de beheerder van de groep berichten kunnen sturen.

3.6.2. Beeldvorming en stijl

Tot slot benoemden ouders en partnerorganisaties enkele vormelijke aspecten die van belang zijn bij het ontwikkelen van een webplatform.

Video's

Elke partnerorganisatie zag een meerwaarde van korte videofragmenten met een diversiteit aan getuigenissen die vertrekken vanuit concrete situaties. Dit kwam ook terug in de interviews bij ouders. Vooral vaders vinden het belangrijk om voorbeelden te zien van andere vaders: 'hoe doen anderen het'? Daarbij moeten voldoende verschillende verhalen van vaders aan bod komen, zodat het voor iedereen herkenbaar wordt. Enkele vaders verwachtten ook interviews met experts (bijv. Alexander Witpas, Thomas Thys, Nicki Vanhamel, Steven Gielis).

Volgens een aantal organisaties zijn video's alleen niet voldoende: er moet een aanzet zijn om zelf mee aan de slag te gaan, een uitdaging, een aanleiding voor interactie of verbinding.

Aanbod

Ouders hebben verschillende voorkeuren qua format: lezen van artikels, het volgen van webinars, het bekijken van korte video's of het beluisteren van podcasts, het lezen van nieuwsbrieven. Ook in een bevraging van vaders over een testversie van het webplatform bleek een grote variatie tussen de deelnemers in wat ze het meest interessant vinden: podcasts, filmpjes, tekst, links naar andere websites, oefeningen... Dit maakt dat we verder werkten aan een divers aanbod aan methodieken op de website.

Veel ouders geven aan hun smartphone te gebruiken voor het raadplegen van online informatie, dus een 'mobile friendly' weergave is cruciaal.

Nieuwsbrief

Op het vlak van nieuwsbrieven hadden ouders in het verkennend onderzoek verschillende voorkeuren voor de frequentie van het verzenden.

In de loop van dit project ontwikkelden we zelf een nieuwsbrief. In de testfase (derde gebruikersbevraging) verstuurdde we de nieuwsbrief dagelijks. Op een vraag naar de ideale frequentie antwoordden drie vaders dat ze de nieuwsbrief liever wekelijks zouden krijgen, en twee vaders dat ze een voorkeur hebben om maandelijks een nieuwsbrief te ontvangen.

Toegankelijkheid naar taal

Organisaties benadrukten dat het webplatform niet te talig mag zijn. De artikels moeten kort zijn en niet teveel tekst bevatten. Ook waarschuwen organisaties voor terminologie en vakjargon (bijv. termen zoals ‘energievreters’, ‘netwerk’, ‘verbinding’ worden door ouders soms op andere manieren geïnterpreteerd). De tekst kan gescreend worden door vzw Wablieft en moet zoveel als mogelijk ondersteund worden aan de hand van beelden. De website WatWat kan inspirerend zijn op het vlak van verstaanbare taal. Er kan nagedacht worden over meertaligheid. Bij het gebruik van video’s bijvoorbeeld kunnen ondertitels worden voorzien in diverse talen.

Bereiken van vaders

Organisaties suggereerden dat vaders gemakkelijker te bereiken zijn met een bepaalde activiteit, iets competitief, een soort spelelement (‘gamificatie’, waarbij men gebruikt maakt van ‘beloningen’). Dit mag echter niet te kinderachtig opgevat worden. We dienen vaders expliciet een plaats geven op het platform door het gebruik van video’s en beelden. De layout en kleur mogen niet te ‘meisjesachtig’ zijn. Sommige organisaties erkennen dat het eigen aanbod er vaak in pasteltinten – dus eerder ‘vrouwelijke kleuren’ – wordt vormgegeven.

Beeldvorming

Organisaties vinden het belangrijk om een realistisch beeld van ouder- en partnerschap op het webplatform te schetsen. Dit kan door eigen, échte foto’s (geen stockfoto’s) te gebruiken, en authentieke, echte verhalen in de kijker te plaatsen. Het gaat ook om getuigenissen van ouders die minder vaak in the picture komen (bijv. gezinnen waar ouders niet werken, mini-jobs, ploegenwerk...) en om de dagelijkse struggles van het ouderschap (bijv. rommelige living). Dit sluit aan bij het aandachtspunt rond normalisering.

Visie

Gebruikers willen graag een toelichting over het doel en de missie van de website. Wie heeft deze website opgericht en waarom doen we dit?

4. Wat is vaderen.be?

4.1 Waarom vaderen.be?

We beslisten het platform nadrukkelijk te richten naar **vaders als doelgroep**. Deze keuze werd gemaakt op basis van de bevindingen van het verkennend onderzoek:

- Uit de interviews blijkt dat het vaak de moeders zijn die informatie over ouderschap en partnerschap opzoeken, en daarbij fungeren als doorgeefluik naar de vaders. Vaders gaan zelden proactief op zoek, en moeten dus de informatie vaak 'uit tweede hand' vernemen.
- Het zijn vooral de moeders die aangeven dat ze geabonneerd zijn op 'mamagroepen' op Facebook. Er zijn ook veel meer mamagroepen dan papagroepen op Facebook.
- Gezinsondersteuning slaagt er beter in om moeders te bereiken versus vaders. De moeders nemen vaker contact op met vragen over de opvoeding, of zijn vaker aanwezig bij ontmoetingsmomenten, lezingen, infoavonden... Wanneer een gezinsbegeleiding wordt opgestart, zijn vaders wel vaker betrokken.
- Sommige organisaties erkennen dat het eigen aanbod vaak in pasteltinten – dus eerder 'vrouwelijke kleuren' – wordt vormgegeven.
- Het viel ons op dat, als we op zoek gingen naar antwoorden op thema's en vragen die ouders naar boven brengen, veel van het aanbod werd ontwikkeld vanuit een vrouwelijk (eerder middenklasse) perspectief. In veel video's en podcasts die we terugvinden zijn vrouwen aan het woord.

We kozen voor de term '**vaderen**' om te benadrukken dat vaderschap een werkwoord is, een praktijk die dagelijks wordt vormgegeven door papa's en andere opvoeders die vaderschapsfuncties uitoefenen.

We vinden het belangrijk om vanuit een positieve benadering te vertrekken, vanuit de kwaliteiten van vaders en vanuit een waardering voor de rollen die vaders opnemen. Daarbij komt een **diversiteit aan vaders** in beeld: vaders die elk hun vaderschap op een eigen manier invullen. Daarom zijn er op de website ook geen kant-en-klare oplossingen te vinden: er bestaat niet één antwoord op de concrete vragen van gezinnen in verschillende gezinssituaties. Elk gezin is uniek. We bieden wél **tools** om het gesprek aan te gaan: het gesprek tussen vaders en hun kinderen, hun partner, hun vrienden of familie, of een workshop of groepsgesprek in een organisatie.

De reacties op de vraag “waarom heeft de website zijn nut” in het gebruikersonderzoek bevestigden het belang van deze aanpak:

“Ouderschap wordt vaak eenzijdig vanuit moeders bekeken, deze site geeft hier nuance op.”

“De website zorgt voor erkenning en is ook leerrijk. Het zorgt op een actieve manier voor een betere relatie opbouwen thuis”

“Er zijn veel websites, tijdschriften... voor moeders. Vaders zoeken ook maar vinden minder.”

“Deze website kan de communicatie bevorderen”

“Het geeft vaders in onze samenleving een duwtje in de rug”

“Vaders aanspreken in hun ouderrol, anderzijds ik zie in de concrete uitvoering de meerwaarde van het vader-aspect ook niet meteen, de meeste info en tips leken me gewoon voor alle ouders bedoeld”

“Concreet aanbod”

4.2 Homepagina

Op de homepagina kozen we voor de slogan 'vaderen is een werkwoord' om het dagelijkse vaderen te benadrukken. Na deze slagzin volgt de tekst: 'Welke ouder wil je zijn? Voor je kind, maar ook voor je partner? Op deze website ontdek je tools, inspiratie en tips van anderen'. De thema's 'Jij als vader' en 'Jij als partner' worden er in de verf gezet.

Bij de verdere ontwikkeling van inhoud werd vastgesteld dat we de twee hoofdthema's in vier thema's konden onderverdelen. Op de homepagina worden deze vier thema's in the picture geplaatst, en geformuleerd vanuit een 'call to action':

1. Versterk de band met je kind(eren)
2. Versterk de band met je partner
3. Samenwerken als ouders
4. Vind meer rust in je gezin

Als men klikt op het eerste en tweede thema, dan komt men respectievelijk op het onderdeel 'voor vaders' en 'voor partners' terecht. Als men klikt op het derde thema, dan ziet men alle artikels waar de filter 'team' is toegevoegd. Het vierde thema ten slotte verwijst door naar alle artikels met de filter 'rust'.

In de teksten kiezen we voor afwisseling tussen de woorden 'inspiratie' en 'tips'. Het woord 'tips' komt volgens partnerorganisaties te belerend over en

suggereert dat wij kunnen zeggen wat vaders moeten doen, of dat er stappenplannen mogelijk zijn. Dit terwijl elke gezinssituatie verschillend is en vaders hier zelf vaak een weg moeten zoeken. Het woord 'tips' wordt vaak geassocieerd met problemen, terwijl de website een positieve insteek wil behouden. Anderzijds uitten vaders via de gebruikersbevraging wel de verwachting dat ze tips op de website kunnen vinden, en vonden ze dat het woord 'inspiratie' te veel werd herhaald.

In het hoofdmenu zijn nog drie andere linken te vinden: 'voor organisaties' voor professionals en vrijwilligers die het webplatform in hun eigen werking gebruiken, 'zoek je hulp' voor websitebezoekers die vragen hebben naar aanleiding van de inhoud en 'over vaderen.be' waar de ruimere filosofie achter het platform wordt geduid.

4.3 Opbouw van de thema's

De band met de kinderen versterken

Het thema 'de band met de kinderen versterken' speelt in op de vraag van vaders hoe ze in verbinding kunnen blijven met hun kind. Verschillende vaders geven aan dat ze in het gezin waar ze zijn opgegroeid weinig voorbeelden hebben meegekregen hoe ze een gesprek kunnen aangaan. Ze geven ook aan dat de drukte van het gezinsleven ervoor zorgt dat er weinig tijd is om een goed gesprek met elkaar te voeren. De website reikt tools aan voor ouders om op een originele manier met hun kinderen te praten en die helpen om naar elkaar te luisteren. Dit kan van pas komen in situaties waar er al eens iets moeilijker te bespreken is.

Daarnaast kwamen er in de gebruikersbevestigingen vragen van vaders over wat ze samen met hun kinderen kunnen doen. Op de website geven we aan dat ze dat niet té ver hoeven te zoeken én dat het niet altijd geld hoeft te kosten. We stimuleren vaders om het gesprek aan te gaan met hun kind over 'de ideale dag'. Hoe ziet die eruit? Wat doet het kind het liefst: knutselen, bouwen, acteren, zingen, dansen, gezelschapsspelletjes spelen, de natuur ontdekken...? En wat doet papa het liefst? Zo vinden vaders misschien activiteiten die bij de eigenheid van het kind en bij de eigen interesse passen. Daarnaast geven we aan dat vaders samen ook een fijne tijd kunnen beleven door kinderen te betrekken in wat ze dagelijks doen: samen koken, samen klusjes doen...

De website nodigt uit om verder na te denken over de vader die men zelf wil zijn en legt daarvoor linken naar heel wat materiaal dat al werd ontwikkeld. Hiermee nemen we wat afstand van de beleving van het opvoeden in het 'hier en nu' en benadrukken we de opvoedingsidealen en de weg ernaar toe. Het gezin van herkomst bepaalt mee hoe ouders vandaag de opvoeding van hun kinderen invullen. Welke gewoonten en waarden willen vaders doorgeven aan hun kinderen, of willen ze het helemaal anders aanpakken? De tijden veranderen ook: de opvoedingsstijl vandaag is niet meer dezelfde als in de vorige generatie. Zien vaders verschillen? En welke rol zien ouders voor de grootouders in hun gezin?

Na een scheiding en bij het vormen van een samengesteld gezin stellen zich nieuwe vragen over de rol als vader. Vaders worden gestimuleerd om na te denken hoe de scheiding de band met hun kinderen heeft beïnvloed en over wie welke plaats heeft in een samengesteld gezin.

De band met de partner versterken

Dit thema bevat alles wat over de partnerrelatie gaat, terwijl de samenwerking tussen partners in de ouderrelatie deel uitmaakt van het volgende thema.

Vaders vragen zich af hoe ze de band met de partner warm kunnen houden als er kinderen zijn. In het verkennend onderzoek kwamen 'communicatie met de partner' en 'tijd met elkaar doorbrengen zonder de kinderen' als twee thema's naar voren. We zagen ook dat bestaande websites zich vaak beperken tot de tip 'ga hierover in gesprek', terwijl sommige

ouders aangeven niet te weten hoé hierover in gesprek te gaan. Daarom wordt er op vaderen.be ingezet op tools zoals gesprekskaarten om elkaar (opnieuw) beter te leren kennen en om in kaart te brengen hoe partners naar elkaar luisteren. Er zijn ook gesprekskaarten die we specifiek ontwikkelden voor samengestelde gezinnen. Een andere oefening maakt het thema intimiteit en seksualiteit meer bespreekbaar.

Een ander thema is de taakverdeling. Enerzijds weten we dat er een genderonevenwicht in de taakverdeling tussen vaders en moeders bestaat en dat dit in een aantal gezinnen tot conflicten tussen partners leidt. Anderzijds bleek uit de interviews met gezinnen dat ouders geen vragende partij zijn voor tools om de taakverdeling beter in kaart te brengen. Een taakverdeling vinden waarbij de verwachtingen van beide partners op elkaar zijn afgestemd, en waarbij elk zich gewaardeerd weet in diens rol, is essentieel. We zetten partners op weg hoe ze elkaar hierin kunnen aanvullen en om te zoeken hoe iedereen in het gezin ook tijd kan vinden voor wat die zelf belangrijk vindt. We verbreden het thema naar de vraag welke taken de kinderen mee kunnen opnemen, om op die manier het gesprek nog verder open te trekken.

Samenwerken als ouders

Ouders voelen zich sterker in de opvoeding als ze steun en aanmoediging krijgen van hun partner en van anderen. Maar dat teamwerk loopt niet altijd even vlot. In het verkennend onderzoek zagen we dat er soms verschillende visies zijn over de opvoeding tussen ouders of tussen ouders en grootouders. Op de website vaderen.be zetten we in op het versterken van de opvoedingsrelatie aan de hand van verschillende insteken.

Een eerste vraag is: waar komen verschillen vandaan? Ouders hebben elk een eigen visie op de opvoeding die mee vorm kreeg via de gezinscultuur in het gezin waarin ze opgroeiden. Wat wil men graag doorgeven aan de kinderen? En wat wil men juist helemaal anders doen? Ouders in een samengesteld gezin hebben ook in een vorig gezin eigen verhalen en gewoontes opgebouwd. Via een oefening op de website gaan ouders op zoek waar verschillen vandaan komen. Het is een oefening die met alle opvoedingsfiguren kan worden gedaan: met de partner, met vrienden, met grootouders, met broers en zussen. Niet alleen het gezin van herkomst, maar ook andere levenservaringen bepalen mee de 'rugzak' van een persoon. Door die ervaringen beleeft elke ouder situaties op een andere manier en reageren ze anders. Door elkaars verschillen te ontdekken, kunnen ouders elkaars achtergrond beter begrijpen en krijgen ze meer inzicht waarom iets bij de ander zo gevoelig kan liggen of waarom die iets niet zo belangrijk vindt. Daarnaast werden er gesprekskaarten ontwikkeld specifiek voor samengestelde gezinnen.

Een tweede vraag is: zijn verschillen een verrijking of een last? Elke ouder is anders. Dat maakt dat kinderen andere ervaringen kunnen opdoen bij elke opvoedingsfiguur. Als ouders meer inzicht krijgen in elkaars verschillen, zien ze ook hoe ze elkaar in het ouderschap aanvullen. Hoe vullen ouders elkaar aan in de activiteiten die ze graag samen met het gezin of met (één van) de kinderen doen? Wie is welke soort speelouder? Op welke manier gaan ouders om met stress en wat helpt om rustig te worden?

Wanneer verschillen niet ervaren worden als een verrijking, maar wel als een pijnpunt, kan dat leiden tot conflict in het gezin. Incidenten in de opvoeding kunnen te maken hebben met dagelijkse zaken. Een op het eerste zicht 'klein' issue kan leiden tot een groot probleem. We ontwikkelden een gespreksoefening om deze concrete opvoedingssituatie te bekijken vanuit de waarden die elk belangrijk vindt en van hieruit het gesprek met elkaar te voeren. Daarnaast ontwikkelden we ook gespreksvragen over zingeving, waardoor ouders kunnen uitzoeken welke richting ze samen willen gaan.

In het verkennend onderzoek kwamen enkele voorbeelden van 'poortwachters' naar voren. In het project ontwikkelden we een test om dit in kaart te brengen, en geven enkele mogelijkheden om hierover in gesprek te gaan. We kaderen dit eveneens binnen een breder maatschappelijk perspectief, waar verwachtingen vanuit de samenleving over de vaderrol en de moederrol een impact kunnen hebben op gezinsdynamieken.

Tot slot gaan we in op meningsverschillen en conflicten bij scheiding. Op de website brengen we inzichten over het perspectief van kinderen, over de gevoelswereld van ex-partners en over de werking van conflict. We bieden een oefening om prioriteiten te bepalen in wat men in gesprek wil brengen met de ex-partner.

Rust brengen in het gezin

Veel van de thema's die op de website aan bod komen, vragen een vorm van reflectie en een moment van 'stilvallen'. Tegelijkertijd ervaren veel gezinnen het gezinsleven als druk. De website geeft stof tot nadenken over wat stress geeft en hoe ouders en kinderen ermee omgaan. Er zijn oefeningen die ouders met hun kinderen kunnen doen, en oefeningen die ouders zelf rust kunnen geven. Soms kunnen gezinnen het gevoel hebben dat de stress de mooie momenten overschaduwet. Hoe kunnen ze de kleine en positieve momenten weer waarderen? Ouders worden ook uitgenodigd om even afstand te nemen van de dagelijkse beslommeringen en stil te staan bij wat ze waardevol in het leven vinden.

Aanstaande en prille papa's

Het welzijn van de moeder staat centraal in de periode van zwangerschap en na de bevalling. Maar ook vaders hebben een belangrijke bijdrage aan dit welbevinden én hebben hun eigen noden. Uit het verkennend onderzoek zagen we dat vaders zich vragen stellen zoals: hoe kun je als papa je partner ondersteunen tijdens de zwangerschap, bevalling en kraamtijd? Hoe kun je het draaglijker maken voor de mama? Hoe kun je een band opbouwen met de baby? Hoe kun je je angst overwinnen om vader te worden en meer zelfvertrouwen krijgen? Deze vragen worden op de website aan bod gebracht. We ontwikkelden een oefening over de vragen en de zorgen van aanstaande en prille vaders en een oefening rond het bespreken van geboorteverlof en de combinatie van werk en gezin.

4.4 Webpagina's

Op elke detailpagina is er een onderdeel 'in het kort', waardoor de bezoeker kan screenen of dit al dan niet een pagina is die aan de verwachtingen voldoet. Er wordt gewerkt met een beeld, een korte tekst en telkens de 'call to action' 'ga hiermee aan de slag'.

In het verkennend onderzoek en de gebruikersbevragingen hadden ouders verschillende voorkeuren qua format, waardoor we geen keuze maakten voor één bepaalde werkvorm, maar eerder voor een divers aanbod.

In totaal werden er 35 webartikels ontwikkeld.

Op de subpagina 'voor vaders' werd gewerkt met filters die verwijzen naar de leeftijdscategorieën van de kinderen, gaande van de zwangerschap, naar 0-3 jaar, 3-6 jaar, 6-12 jaar, 12-18 jaar. Ook de filters 'team', 'rust' en 'scheiding' werden toegevoegd. Volgende webartikels komen aan bod:

1. Anders dan mijn eigen ouders
2. Let's talk parenting taboos
3. Praten met je tiener (10+)
4. Praten met je kind (5+, 8+)
5. Spelen met je kind
6. Vakantietips en gezinsactiviteiten
7. Het is hier geen hotel
8. Welke papa wil ik zijn?
9. Band met mijn kind na scheiding
10. Papa in een samengesteld gezin
11. De ochtend- en avondspits
12. Omgaan met stress
13. Ik voel me zo moe
14. Wat is jouw levenskompas?
15. Help ik word papa!
16. Luisteren naar je tiener
17. Geboorteverlof
18. Contact met je baby

Op de subpagina 'voor partners' werd gewerkt met de filters: 'conflict', 'familie', 'partners', 'rust', 'team', 'tool' en 'zwanger'. Het onderdeel bevat volgende thema's:

1. Praten met elkaar
2. Is je partner een poortwachter?
3. Conflict over taakverdeling?
4. Vaders versus moeders?
5. Omgaan met verschil
6. Conflict met je ex-partner
7. Partners in een samengesteld gezin
8. Tijd voor elkaar vinden
9. Mijn rugzak en jouw rugzak
10. Jullie levensweg

11. Luisteren naar je partner
12. Conflicten bespreken
13. Seksualiteit
14. Vader vanaf de zwangerschap
15. Zorgen voor partner en baby
16. Partner bij de bevalling
17. Team grootouders

Voor alle webpagina's werden passende beelden gezocht. Hetzij via de stockfoto's, hetzij via screenshots van het eigen ontwikkelde videomateriaal (zie verder). Er werd ook samengewerkt met Home-Start Vlaanderen die in het kader van het project 'gedeeld en betrokken ouderschap' beeldmateriaal heeft gemaakt. Enkele foto's uit dit project worden voor de website gebruikt.

Voor de uitwerking van verschillende thema's werd samengewerkt met partners:

1. Met Nele De Ganseman van Odisee Hogeschool voor de artikels 'praten met je kind', 'ochtend- en avondspits'
2. Met Speelmakers voor het artikel 'spelen met je kind'
3. Met Femma voor de artikels 'het is hier geen hotel', 'is je partner een poortwachter' en 'conflict over de taakverdeling'
4. Met Claire Wiewauters van Odisee Hogeschool voor de artikels 'band met je kind na scheiding' en 'conflict met de ex-partner'
5. Met Cindy Schepers voor de artikels 'papa in een samengesteld gezin' en 'partner in een samengesteld gezin'
6. Met Encounter Vlaanderen voor de artikels 'omgaan met verschil', 'luisteren naar je tiener', 'luisteren naar je partner'
7. Met CKG De Schommel voor het artikel 'omgaan met stress'
8. Met Leen Sannen en Caroline Damman van Odisee Hogeschool voor het artikel 'ik voel me zo moe'
9. Met Fara voor het artikel 'Help ik word papa!'
10. Met de onderzoeksgroep Resilient People van UCLL voor de artikels 'contact met je baby' en 'geboorteverlof'
11. Met Vroedkunde Odisee Hogeschool voor 'partner bij de bevalling', 'zorgen voor partner en baby' en 'vader vanaf de zwangerschap'
12. Met Movemen voor het artikel 'vaders versus moeders'

4.5 Ontwikkeling van tools

Er werden vier concepten van tools ontwikkeld, die telkens voor verschillende thema's werden toegepast. Alle ontwikkelde tools vinden een basis in methodieken die in workshops of in gezinsondersteuning bruikbaar worden gevonden (zie ook hoofdstuk 2).

Concept 1: Gesprekskaarten

Aan de hand van gesprekskaarten kiezen gesprekspartners elk om beurt een kaart en wordt een vraag aan de ander gesteld. Gesprekskaarten werden uitgewerkt voor de thema's:

1. In gesprek met je tiener: <https://vaderen.be/kaartspel/>
2. In gesprek met je partner: <https://vaderen.be/pratenPartner/>
3. In gesprek met je partner in een samengesteld gezin: <https://vaderen.be/samengesteldgezin/>
4. Luisteren naar je tiener: <https://vaderen.be/luisterenTiener/>
5. Luisteren naar je partner: <https://vaderen.be/luisterenPartner/>

Concept 2: Test invullen

Bij een test krijgt de bezoeker een aantal vragen, waarna men een resultaat krijgt. Voor volgende thema's werd een test uitgewerkt:

1. Is je partner een poortwachter? <https://vaderen.be/poortwachter/>
2. Welke taken doen jouw kinderen in het huishouden? <https://vaderen.be/kindertaken/>
3. Welke speelouder ben jij? <https://vaderen.be/speelouder/>
4. Angsten en zorgen als aanstaande vader: <https://vaderen.be/papa/>

Concept 3: Delen van ideeën

In deze tool maak je samen met je (opvoedings)partner elk een selectie van wat jij belangrijk vindt en worden de ideeën achteraf via mail gedeeld. Dit werd uitgewerkt voor de thema's:

1. Hoe vinden we tijd voor elkaar? <https://vaderen.be/chocopot/>
2. Hoe gaan we om met verschillen in de opvoeding? <https://vaderen.be/verschil/>

Concept 4: Sorteertaak

Een sorteertaak laat toe meer inzicht te krijgen in bijvoorbeeld prioriteiten. Dit werd uitgewerkt voor de thema's:

1. Conflict met de ex-partner: <https://vaderen.be/scheiding/>
2. Energiegevers en -vreters: <https://vaderen.be/vermoeidheid/>
3. Hoe vul jij je vaderrol in? <https://vaderen.be/vaderrol/>
4. Seksualiteit: wat is jouw gaspedaal en rem? <https://vaderen.be/seksualiteit/>

4.6 Ontwikkeling videomateriaal

Vaders en organisaties verwachtten op de website getuigenissen die herkenbaar en inspirerend zijn en die een aanzet geven om het gesprek in het gezin of in een vaderwerking aan te gaan. We maakten op de website gebruik van bestaand materiaal en hebben ook zelf videomateriaal ontwikkeld. De opnames en de montage gebeurden in samenwerking met Margo Mot (filmmaker).

De video-opnames vonden plaats bij vzw De Brug Waregem (4 vaders), Papa Brunches in Mechelen (2 vaders) en de campus Gezinswetenschappen in Schaarbeek (3 vaders).

Aan de deelnemende vaders legden we telkens de bedoeling van het interview uit, waarna de vaders zelf de kaartjes kozen met vragen waarop ze graag een antwoord wilden geven:

- Denken jij en je partner soms verschillend over opvoeding? Hoe ga je daarmee om?
- Had je schrik dat papa worden je leven zou veranderen? Waarom wel/ waarom niet?
- Was het gevoel papa te zijn er vanaf het eerste moment?
- Vind je inspiratie in religie of spiritualiteit om je gezinsleven vorm te geven?
- Hoe gebeurt de taakverdeling thuis? Hoe zijn jullie tot deze taakverdeling gekomen?
- Wat is jullie 'gouden tip' om tijd te maken voor elkaar als koppel? Waarvoor maak je graag samen tijd?
- Zijn er bepaalde zaken in de opvoeding of de zorg die vooral door één van de partners wordt opgenomen? Waar heeft dat volgens jullie mee te maken?
- Wat is het belangrijkste dat je je kinderen wilt doorgeven/ leren/ ervaren?
- Hoe heeft de komst van je kind(eren) je leven beïnvloed?
- Wat zijn momenten waarop je stress ervaart in het gezinsleven? Hoe ga je daarmee om?
- Wanneer zijn de grootouders een steunbron voor jouw gezin? Hebben jullie wel eens een verschillende visie over de opvoeding?
- Goed luisteren naar elkaar is niet altijd gemakkelijk (weinig tijd, vermoeidheid...). Zijn er momenten waarop het beter lukt om naar elkaar te luisteren?
- Welke invloed heeft het werk op jullie gezinsleven? Krijg je begrip van je werkgever voor familiale omstandigheden? Heb je geboorteverlof opgenomen bij de geboorte van je kind?
- Zijn er situaties waarin je het gevoel hebt dat er anders wordt gekeken naar vaders dan naar moeders? Kun je daar een voorbeeld van geven?
- Denk je dat opvoeden vandaag moeilijker is dan opvoeden vroeger?
- Wil je je vaderschap anders aanpakken dan je eigen vader? Waarom wel of waarom niet?
- Komen jij en je partner uit een andere 'gezinscultuur' in het gezin waar je bent opgegroeid? Wat zijn verschillen? Wat neem je mee in je gezinsleven?
- Wanneer voel je je samen als ouders een goed draaiend team?

Na afloop van het interview ondertekenden de geïnterviewden een informed consent. Het videomateriaal werd na montage voorgelegd aan de geïnterviewden.

Uit het voorafgaand onderzoek leerden we dat men een voorkeur heeft voor filmpjes van ongeveer 2 minuten. Dit betekent dat de opnames werden opgeknipt en gemonteerd in

kleinere video's, waarbij telkens visies van verschillende vaders over één thema aan bod komen. Dit alles resulteerde in **7 korte video's**:

- Partner in een samengesteld gezin - https://www.youtube.com/watch?v=nGDv-Zguk_I&t=4s
- Team grootouders - <https://www.youtube.com/watch?v=mgTntANC2jw>
- Team ouders (taakverdeling) - <https://www.youtube.com/watch?v=n23kS6H2yiM>
- Wat is jouw kompas? - https://www.youtube.com/watch?v=MI2huwgo9_A&t=198s
- Welke papa wil ik zijn? - <https://www.youtube.com/watch?v=AD6uYc1JtMo>
- Luisterhindernissen tieners - <https://www.youtube.com/watch?v=s4I5asJPMaO>
- Help ik word papa! - <https://www.youtube.com/watch?v=Jwdm2EecTwo>

4.7 Ontwikkeling nieuwsbrief

Tijdens dit project zochten we naar manieren om het webplatform levendig te houden bij de doelgroep. Daartoe werden onder andere de mogelijkheden van een WhatsApp groep bevestigd. We kregen gemengde reacties op dit idee. Omwille van de vragen aan de kant van de gebruiker (bijv. terughoudendheid om zich hierop in te schrijven) en vragen aan de kant van de aanbieder (bijv. kunnen we een aangehouden aandacht om nieuw materiaal te posten volhouden), werd dit idee verlaten.

We kozen ervoor om in te zetten op een systeem van een nieuwsbrief waarbij ouders of professionals zich via mail kunnen inschrijven voor één van de vier trajecten op de website: 1) Ik wil de band met mijn kind versterken, 2) Ik wil meer rust in mijn gezin, 3) Ik wil de band met mijn partner versterken, 4) Ik wil onze relatie als ouders versterken. Doelstelling was om hen inzicht te geven in wat ze op onze website kunnen vinden, en om hen aan te sporen de website te bezoeken en de tools te gebruiken. Daarbij verwezen we telkens naar verschillende webpagina's, omdat niet iedereen zich zal herkennen in één artikel. We hebben ook oog voor papa's met kinderen in een verschillende leeftijdscategorieën of gezinssituaties (bijv. papa's na scheiding).

We werkten de tekst van de nieuwsbrief uit aan de hand van de vier thema's, waarna deze tekst werd herschreven door een copywriter. Nadien werd de tekst nogmaals herschreven op basis van feedback van de adviesgroep. Zo werden verwijzingen naar vergelijkingen en tekorten geschrapt, net zoals terminologie zoals 'geeft raad'. De bedoeling van de website is immers om gezinnen te verbinden, om vaders in hun kracht te zetten, en om ze zelf op weg te zetten om hun weg te zoeken.

Er werd ook een privacy & cookieverklaring uitgewerkt: <https://vaderen.be/privacy/>.

Op basis van de gebruikersbevraging kregen we op de inhoud van de nieuwsbrieven de volgende reacties:

“Fijn. Er was steeds wel iets dat me aansprak.”

“Heel interessant, praktische tips,... Ik heb de informatie kunnen meenemen naar het oudercontract van mijn dochter waar we tot dezelfde conclusie kwamen.”

“duidelijk”

“Heel goed opgesteld en heel nuttige informatie.”

Maar ook één respondent antwoordde *“Weinig vernieuwend”*. Deze reactie kwam van een vader met kinderen in de leeftijdscategorieën 12-17 en 18-24 jaar. Van de vier andere respondenten waren de kinderen een stuk jonger (0-2 jaar en 3-5 jaar). Dit zou erop kunnen wijzen dat de informatie van de website toch vooral bruikbaar is voor vaders van jongere kinderen. Omwille van het beperkt aantal deelnemers kunnen we hier moeilijk uitspraken over doen.

In de periode tussen de lancering eind maart 2024 en begin oktober 2024 meldden zich 381 personen aan voor de nieuwsbrief. Hoewel de nieuwsbrief de tools onder de aandacht moest brengen, gebruikten maar enkelen ook daadwerkelijk deze ontwikkelde tools.

4.8 Pagina ‘voor organisaties’

Tijdens de verdere uitwerking van het project kwam de nadruk steeds sterker te liggen op de rol die professionals kunnen vervullen in het bereiken en betrekken van vaders. We kregen ook concrete vragen van organisaties, en kregen de suggestie om kant-en-klaar materiaal te ontwikkelen om met de website aan de slag te gaan.

We ontwikkelden [een handleiding](#) met inspiratie hoe een organisatie met deze website kan werken, met onder andere tips hoe een organisatie vaders kan bereiken en betrekken. De handleiding geeft inzicht in de opbouw van de website en de nieuwsbrief, en geeft een overzicht van de inhoud voor 5 doelgroepen: 1) ouders die de band met hun kind willen versterken; 2) ouders die nood hebben aan meer rust in het gezin; 3) ouders die de band met hun partner willen versterken; 4) ouders die beter willen samenwerken als team en 5) aanstaande en prille papa's. We kozen ervoor om deze laatste doelgroep voor professionals apart te belichten, omdat we merken dat verschillende organisaties hier vraag naar hebben.

Om de drempel nog meer te verlagen om met de website aan de slag te gaan, werden vier workshops uitgewerkt die professionals kunnen inzetten in de eigen organisatie:

- Workshop '[samenwerken als ouders](#)'.
- Workshop '[rust in je gezin](#)'.
- Workshop '[in gesprek met je tiener](#)'.
- Workshop '[de relatie met je partner](#)'.

De lay-out van de handleiding en de workshops gebeurde in samenwerking met een grafische vormgever.

4.9 Kaartspel

Naast de online versie werd een fysieke versie van het kaartspel 'in gesprek met je tiener' ontwikkeld. Op basis van de evaluatie via workshops zien we dat vaders het als een laagdrempelige manier ervaren om een leuk gesprek met hun kind te voeren. Het kaartspel werd ontwikkeld met het oog op tieners, maar uit de evaluaties bleek dat het ook kan gebruikt worden voor een gesprek met jongere kinderen.

We hebben er bewust voor gekozen om deze kaarten niet te talig te maken. Op basis van feedback van de adviesgroep werden een aantal vragen in het kaartspel aangepast, zodat ze meer van toepassing zijn op alle gezinnen (bijv. 'Wat wil je graag doen in de vakantie' in plaats van 'Waar zou je graag op reis willen gaan?').

Via de website kan men een aanvraag doen om kaartspellen op te sturen, mits het betalen van de verzendingskosten. We verspreidden het materiaal ook via onze eigen kanalen van het Kenniscentrum Gezinswetenschappen. Zo werd het materiaal beschikbaar gesteld op een studiedag op 15 mei 2024 die we op de campus in Schaarbeek organiseerden waar 117 exemplaren van het kaartspel werden verspreid bij relevante organisaties zoals Huizen van het Kind, CKG, Stapsteen, DOMO en Home-Start, kinderdagverblijven, CAW, consultatiebureaus en Expertisecentra Kraamzorg. De kaartspellen werden ook verdeeld bij vaders die deelnemen aan de workshops en bij relevante praktijkorganisaties waar studenten uit de opleiding Gezinswetenschappen stage lopen.

4.10 Communicatie en verspreiding

Persaandacht

Op 27 maart 2024 stuurden we een persbericht uit naar verschillende media. Het bericht werd op de dag zelf opgepikt door de kranten Het Laatste Nieuws, het Nieuwsblad en door de tv-uitzending VRT Laat. Later werd er ook nog in De Morgen naar verwezen in het artikel 'Niet elke kersverse vader wordt overspoeld door liefde' (23/04/2024). Het blad Tertiair publiceerde op 5 juni 2024 een artikel 'Impact vaderschap is onderbelicht' naar aanleiding van vaderdag.

HLN NIEUWS SPORT SHOWBIZZ NINA REGIO VIDEO PUZZEL PODC

© Getty Images

Voor papa's die tips nodig hebben bij het ouderschap, is er nu 'vaderen.be': "Zij blijven vaak in de kou staan"

Het Kenniscentrum Gezinswetenschappen van de Hogeschool Odisee lanceert vandaag 'vaderen.be', een website speciaal voor vaders. "Zij krijgen te weinig ondersteuning bij het ouderschap", zegt bezieler Mohammed Mansouri. Voor het nieuwe platform vol tips en informatie sprak hij twee jaar lang met honderden papa's.

Juliette D'Ours 27-03-24, 17:59

"Veel info bereikt vooral moeders": nieuwe website wil vaders meer betrekken bij opvoeding van kinderen

Onderzoeker Mohammed Mansouri ontwikkelde een website die dienst doet als 'eerste hulp bij vaders'.

Veel vaders zitten met vragen over hun rol in de opvoeding van hun kind, maar online richt de meeste informatie zich tot moeders. Als tegenwicht lanceert het Kenniscentrum Gezinswetenschappen van hogeschool Odisee nu de website 'vaderen.be', als een eerste hulp bij vaders.

Kim Gemes

Gisteren om 13:00

Het begint al voor de geboorte. Een gynaecoloog die de vader helemaal negeert en zich alleen richt tot de zwangere vrouw. "In de gesprekken die we voerden met vaders zagen we hoe sommigen al vanaf het prille begin niet erkend werden in hun rol als ouder", zegt Kathleen Emmery, coördinator van het Kenniscentrum Gezinswetenschappen van hogeschool Odisee. Maar ook daarna wordt de vader al eens overgeslagen. Op school worden 'leesmoeders' gevraagd. Op Facebook bestaan er veel meer mamagroepen dan papagroepen, en in openbare toiletten staan de ververstafels voor baby's doorgaans nog in de vrouwen-wc's.

Sociale mediacampagne

We lanceerden eveneens op 27 maart 2024 een gesponsorde sociale mediacampagne vanuit het account van het Kenniscentrum Gezinswetenschappen.

De campagne liep tot en met 30 april 2024 en had een bereik van 158.100 accounts, met 529.009 weergaven. Daarvan klikten 4.526 personen op de link naar de website, waarvan 68% vrouwen en 32% mannen.

Workshops voor gezinnen

Ook na de lancering blijft het aanbod aan workshops doorlopen, waarbij de website en het materiaal verder worden gepromoot en in dialoog worden gebracht.

We werkten ook een digitaal aanbod uit voor de Gezinsbond met een webinar over opvoeden in team (17 oktober 2024).

Flyer en posters

We ontwierpen een flyer en poster die kunnen worden gedownload op de webpagina 'voor organisaties'. Van de flyers werden ook 2.000 exemplaren gedrukt en van de affiches 200 exemplaren. Het gedrukt materiaal werd verspreid via partnerorganisaties. Onder andere de kraamverzorgenden van Ferm Kraamzorg nemen de flyers mee tijdens hun gezinsbezoeken.

Professionals

Naast de rechtstreekse disseminatie bij gezinnen zetten we actief in op professionals als doelgroep om de website en het materiaal verder te gebruiken en te verspreiden. Naast de ontwikkelde handleiding en de vier workshops om zelf mee aan de slag te gaan, bieden we organisaties de mogelijkheid om een interactieve vorming met ouders te begeleiden, of om een vorming te krijgen over het actief betrekken van vaders in de praktijk.

Daarnaast integreerden partnerorganisaties de website in de ondersteuning van gezinnen. Een mooi voorbeeld is CKG De Schommel die de website actief in hun gezinsbegeleiding integreert:

“Sinds kort integreren we de website vaderen.be in onze OPLA app die ondersteuning geeft tussen de sessies door. We merken dat de tools op de website zowel bij vaders als moeders heel erg aanslaan. Ze dagen uit om samen meer in gesprek te gaan over de opvoeding van de kinderen.”

Een ander mooi voorbeeld is Ferm Kraamzorg waar kraamverzorgenden een flyer meenemen naar gezinnen die ze thuis bezoeken, en op die manier ook meer oog krijgen voor de vragen van vaders:

“Het welzijn van de moeder staat vanzelfsprekend erg centraal in onze werking. Maar ook vaders hebben een belangrijke bijdrage aan dit welbevinden én hebben hun eigen noden. Zij vragen zich af hoe ze de zwangerschap en kraamtijd draaglijker kunnen maken voor de mama, en hoe ze hun eigen onzekerheid over het vaderschap kunnen overwinnen. Vaderen.be brengt de rol van de papa vanaf een vroeg stadium al ter sprake.”

Ook andere organisaties weten ons te vinden. We kregen een vraag van een Huis van het Kind om te adviseren over het opzetten van een vaderwerking. Die plannen staan evenwel voorlopig ‘on hold’ omdat andere prioriteiten voorliggen.

Tijdens het project hebben we professionals en studenten in opleiding op verschillende manieren bereikt:

1. Op 7 oktober 2022 gingen we in interactie met een 30-tal directeurs uit het basisonderwijs, pedagogische adviseurs en onderwijsondersteuners in Blankenberge, over het perspectief van vaders.
2. Op het congres “Over vaders” op 16 november 2023 waren we met een poster en flyer aanwezig op de infomarkt.
3. Op het Opgroeien congres op 8 december 2023 hebben we een workshop gegeven.
4. Op het Festival van de Gelijkheid, RoSa vzw en vzw Zijn namen we deel aan het panelgesprek ‘Vaderschap, mannelijkheid en zorg’ op 16 december 2023.

5. We gaven een presentatie van de website en het materiaal voor medewerkers van Ferm Thuiszorg op 28 maart 2024.
6. In Artevelde Hogeschool Gent gaven we een lezing aan studenten in de opleiding orthopedagogie op 18 maart 2024 en 29 maart 2024.
7. We presenteerden het project en de website op het platform seksueel welbevinden van Sensoa op 3 mei 2024.
8. We gaven een lezing over “Hoe/ Waarom vaders betrekken in de opvoeding en behandeling?” voor het UPC KU Leuven op 21 mei 2024.

We hebben de website ook aangemeld op de appstore rond Welzijn en/of geestelijke gezondheid: <https://www.onlinehulp-apps.be/>

Mediakanalen van organisaties

Een aantal organisaties en partners namen een vermelding van de website op in de eigen nieuwsbrief, website of ledenblad:

- Nieuwsbrief van Cindy Schepers op 29 maart 2024
- Nieuwsbrief van VBOV op 18 april 2024
- Nieuwsbrief van de Opvoedingslijn van april 2024
- De website en facebookpagina van Fara:
  - <https://www.fara.be/ongeplande-zwangerschap/behoud/help-ik-word-papa>
  - https://www.facebook.com/story.php/?story_fbid=733901465589244&id=100069081906487&paipv=0&eav=AfYasmJ1XKFEA3-MNop0dTwaFz7z3wKFB1b8haD7zCdw9m747jFT3hGLQ7gvASzv3RQ&_rdr
- De website Kidslife: <https://www.kidslife.be/nl/betaalbaar-geluk/checklist-toekomstige-vader>
- De website Mamabaas: <https://www.mamabaas.be/momlife/dadlife/tip-voor-papas-vaderenbe-helpt-vaders-bij-het-ouderschap>
- De website Kekmama: <https://www.kekmama.nl/artikel/nieuws/nieuwe-website-vaders-opvoeding>
- De Linked-In pagina van UCLL Resilient People: https://www.linkedin.com/posts/ucll-research-expertise-resilient-people_vaderen-is-een-werkwoord-activity-7179468917935874048-2hij/?originalSubdomain=nl
- Het ledenblad van Femma

Opleiding Gezinswetenschappen

Tot slot willen we het ontwikkelde materiaal verder in de praktijk brengen aan de hand van bachelorproeven en stages in de opleiding Gezinswetenschappen. Op die manier kunnen we nagaan hoe de handleiding, workshops en website in de praktijk worden ervaren en hoe deze verder kunnen worden geoptimaliseerd.

5. Conclusies en leerpunten

5.1 Keuze voor ‘vaderen’

In dit project startten we vanuit een projectaanvraag met een klemtoon op de dialoog tussen partners over gedeeld en betrokken ouderschap. Tijdens het verloop van het project kwam de focus van het project meer en meer op vaders als doelgroep te liggen. Die keuze kwam voort uit een aantal vaststellingen in ons ontwikkelonderzoek.

Een eerste vaststelling was dat het vaak de moeders zijn die informatie over ouderschap en partnerschap opzoeken, en daarbij fungeren als doorgeefluik naar de vaders. Vaders gaan zelden proactief op zoek, en moeten dus de informatie vaak ‘uit tweede hand’ vernemen. Het zijn vooral de moeders die aangeven dat ze geabonneerd zijn op ‘mamagroepen’ op Facebook, maar er zijn ook veel meer mamagroepen dan papagroepen op Facebook.

Een tweede vaststelling is dat vaders niet altijd dezelfde waardering voor hun rol als opvoeder krijgen als moeders. Doorheen de interviews, gesprekken en workshops verzamelden we tal van voorbeelden. Dat begint al vanaf de zwangerschap, waarbij vaders getuigen dat de gynaecoloog zich enkel tot de moeder richt en zij zich op dat moment overbodig voelen. Na de geboorte van de baby hebben vaders een beperkt aantal dagen geboorteverlof, waardoor zij minder tijd hebben om een band op te bouwen met de baby dan de moeder. De verschoningsstafels voor baby’s in openbare toiletten vind je doorgaans bij de vrouwenwc’s. Op school worden ‘leesmoeders’ gevraagd. Een vader die op het werk op tijd wil vertrekken om aan de schoolpoort te staan, voelt zich weinig ondersteund door zijn werkgever. Ook gezinsondersteunende organisaties geven voorbeelden over maatschappelijke verwachtingen die een rol spelen in hoe naar vaders wordt gekeken. Zo neemt een moeder contact op over een opvoedingsvraag, maar zij spreekt over haar partner ‘alsof het haar derde kind is’. Een andere organisatie zag gebeuren hoe een vader in een ouderbijeenkomst bespot werd door anderen omwille van zijn keuze van kleertjes voor een baby.

Tegelijkertijd ontmoetten we tijdens dit project veel vaders die er actief voor kiezen om een betrokken ouderrol op te nemen, en die (vaak anders of meer dan hun eigen vader) aanwezig willen zijn in het leven van hun kind, het belangrijk vinden om een samenwerkend team te vormen met hun partner, en om het gesprek met hun kind aan te gaan (in plaats van een autoritaire opvoedingsstijl te hanteren).

Die vaststellingen hebben ons gesterkt in het idee dat een website waar vaders nadrukkelijk in the picture worden gezet, noodzakelijk is. Maar het heeft ook nadelen dat we dit project met een andere invalshoek zijn gestart. Het merendeel van de interviews in de verkennende fase gebeurde immers met koppels, omwille van de insteek van coparenting bij aanvang van het project. Dat maakt dat we tijdens het verkennend onderzoek de specifieke focus van vaders weinig hebben kunnen verdiepen. Mogelijk zouden de noden van vaders nog meer naar boven zijn gekomen wanneer we die interviews niet met beide partners samen hadden gevoerd. Toch mogen we stellen dat we er met dit project in geslaagd zijn om bottom-up

vragen van vaders te detecteren, niet enkel via het verkennend onderzoek, maar zeker ook via de gebruikersbevragingen en de workshops.

Met de keuze voor het vaders en niet enkel het samenwerken tussen ouders, kwam de nadruk ook meer te liggen op 'opvoedingspartners' en niet enkel 'partners'. Het kan gaan om alle personen waarmee de opvoeding wordt gedeeld, zoals grootouders, broers of zussen, en vrienden. Daarnaast kwam ook de ouder-kindrelatie meer in het vizier. Dat maakt dat niet enkel tools werden ontwikkeld die de dialoog tussen partners bevorderen, maar die ook inzetten op de dialoog tussen vaders en andere opvoedingsfiguren en tussen vaders en kinderen. De thema's over de band met de kinderen en rust vinden in het gezin werden toegevoegd ten opzichte van de aanvankelijke opzet. Er kwam doorheen het project ook meer aandacht voor vaders in de perinatale periode.

5.2 Het bereiken van ouders en meer specifiek vaders

Doorheen het project bleken volgehouden inspanningen nodig om ouders te bereiken (zie ook 5.4). Vaders zijn een doelgroep die nog moeilijker te bereiken is dan moeders. Dat zien we bijvoorbeeld ook in een bevraging van Huizen van het Kind (Opgroeien, 2023).

In het verkennend onderzoek gaven organisaties die gezinsondersteuning aanbieden aan dat ze er beter in slagen om moeders te bereiken versus vaders. De moeders nemen vaker contact op met vragen over de opvoeding, of zijn vaker aanwezig bij ontmoetingsmomenten, lezingen, infoavonden... Organisaties vinden het niet eenvoudig om hier de vinger op te leggen. Sommige organisaties erkennen dat het eigen aanbod vaak in pasteltinten – dus eerder 'vrouwelijke kleuren' – wordt vormgegeven. Of dat er in de bekendmaking van het aanbod vaak moeders en kinderen worden afgebeeld. Organisaties geven aan dat het soms gemakkelijker is om vaders te bereiken via 'doe-activiteiten' (bijv. een sportactiviteit voor ouders en kinderen samen, een workshop 'staartjes en vlechtjes leren maken').

Op de website kozen we voor een lay-out en kleur die mogelijk meer mannen aanspreekt. We maken gebruik van video's en beelden die vaders afbeelden. Maar toch zijn er extra uitdagingen om vaders te bereiken met een webplatform. Vaders blijken niet zo snel op zoek te gaan naar informatie over ouderschap en partnerschap. Die vaststelling uit ons verkennend onderzoek bleek ook te gelden bij onze bekendmaking: de sociale mediacampagne lokte opnieuw meer vrouwen dan mannen naar de website. Daarom is het essentieel om vaders ook te bereiken via moeders. Via de tools worden moeders die de website ontdekken aangespoord om de inhoud in dialoog te brengen met hun partner.

Daarnaast viel het ons op dat, als we op zoek gingen naar antwoorden op thema's en vragen die vaders aanbrengen, veel is ontwikkeld vanuit een vrouwelijk perspectief. De vragen die vaders stellen zijn immers veelal gelijkaardig aan die van moeders, maar de antwoorden worden in veel gevallen door vrouwen gegeven. Zijn die antwoorden dan voldoende op maat van vaders? Die onderzoeksvraag hebben we in dit project onvoldoende kunnen meenemen (zie ook 5.4). Bij de 12 partners die actief hebben meegewerkt aan het ontwikkelen van inhoud voor het webplatform, waren er slechts 2 mannen

vertegenwoordigd. Weliswaar hebben we alle vrouwelijke deskundigen gevraagd om zoveel mogelijk het perspectief binnen te brengen van vaders die zij in hun aanbod ontmoeten. Verder geven we op elke webpagina aandacht aan rolmodellen van een diversiteit aan vaders, die elk hun vaderschap op een eigen manier invullen.

Naast de inzet op beeldvorming bleek in dit project het vindplaatsgericht werken cruciaal. Doorheen de volledige looptijd van het project kregen we input van ouders via 31 fysieke workshops. Het is waardevol dat deze workshops vooral vaders met migratieachtergrond bereikten, die vaak de reguliere opvoedingsondersteuning niet kennen. De workshops focussen op de specifieke context van vaders na migratie. In hun land van herkomst was er meestal een traditionele rolverdeling met de vader als de kostwinner, vaak met een autoritaire rol in de opvoeding, en de moeder de zorgfiguur. Maar er was ook een meer collectivistische cultuur waar opvoeding een meer gedeelde verantwoordelijkheid in de samenleving is. In België worden zij geconfronteerd met andere realiteiten: beide ouders zijn meer intensief met de opvoeding bezig (kerngezin in plaats van een village) en tegelijkertijd zijn ze vaak allebei aan het werk om het financieel haalbaar te houden. Omdat deze groep vaders geen voorbeelden heeft meegekregen van hun eigen vader als opvoeder, zijn ze vaak zoekende. Ze vinden een goede band met de kinderen belangrijk, maar weten niet goed hoe ze gesprekken met hen kunnen aangaan, bijvoorbeeld.

5.3 Inhoud ontwikkelen op basis van de noden van ouders

Vanaf de start van het project was het voor ons essentieel dat de ontwikkelde website aan de noden en behoeften van vaders en moeders voldoet. De variatie aan noden en behoeften van vaders maakte dat we maar liefst 35 webartikels ontwikkelden op de website vaderen.be.

Een achterliggend principe van de website is dat we geen pasklare antwoorden op vragen over ouderschap en partnerschap bieden, maar de dialoog tussen gezinsleden willen stimuleren zodat ze zelf tot antwoorden kunnen komen die passen bij de eigen gezinssituatie. Elke situatie en elk gezin uniek, daarom is er vaak niet één oplossing die voor iedereen werkt. We wilden dit meteen heel concreet maken. Op veel websites wordt immers de tip gegeven 'ga in gesprek met elkaar', maar veel ouders hebben geen idee hoe ze dat gesprek in de praktijk moeten opstarten.

We willen met andere woorden bewust wegblijven van 'tips'. Toch bleek in het gebruikersonderzoek dat het net dat is wat vaders graag willen zien op zo'n website. Ook organisaties merken dat ouders op websites vaak op 'tips en tricks' klikken omdat stappenplannen en schema's de illusie wekken dat het gemakkelijk is om dit in de praktijk om te zetten.

Deze bevindingen sterkten ons in het idee om nog meer in te zetten op tools om in gesprek te gaan. Zo krijgen vaders concrete handvaten om iets actief te doen, een eerste stap naar een mogelijke oplossing te zetten. We werkten 15 tools uit waarmee men actief aan de slag kan gaan, en die inzetbaar zijn in een gesprek tussen ouders, partners, ouders en kinderen, en in groepsgesprekken met ouders.

Tot slot zagen we in het onderzoek een grote variatie in wat de respondenten aangeven het meest interessant te vinden qua format: het lezen van artikels, het volgen van webinars, het bekijken van korte video's of het beluisteren van podcasts, het lezen van nieuwsbrieven. Daarom was het van belang een divers aanbod te ontwikkelen, waar bij elk thema zoveel mogelijk verschillende formats worden aangeboden. Dat maakte dat in het project een grote tijdsinvestering ging naar het vinden van geschikt materiaal dat aansluit bij de inhoud en de opzet van de website, met name: een realistisch beeld geven van ouderschap in de diverse samenleving vandaag, vanuit een positieve insteek en met humor. We ontwikkelden zelf ook 7 video's met een montage van getuigenissen van 9 vaders.

5.4 Onderzoek en evaluatie

Tijdens dit project hebben we niet één, maar meerdere evaluatiemomenten ingebouwd. De ontwikkeling van de website was een voortdurend proces van ontwikkeling, try-out en evaluatie. We testten de methodieken uit in live groepsmomenten, en deden online evaluaties. Dit gaf dan weer aanleiding tot nieuwe bevragingen.

In het onderzoeksluik van het project ging een grote tijdsinvestering naar het bereiken en betrekken van ouders. Er werden veel inspanningen gedaan voor het rekruteren van ouders voor het onderzoek via algemene kanalen zoals nieuwsbrieven en sociale media, maar dat verliep moeizaam. Het merendeel van de respondenten werd bereikt via persoonlijke rekrutering via partnerorganisaties, studenten en onderzoekers. Via deze weg konden we mooie aantallen bereiken met 89 ouders die bevestigd werden over de verwachtingen over een platform en 37 ouders die feedback gaven op ontwikkelde versies van het platform.

Het online gebruikersonderzoek gaf heel wat relevante informatie op vlak van inhoud, vormgeving en technische mogelijkheden om het platform verder te ontwikkelen. Het was een meerwaarde om dit doorheen het project in te bouwen, maar toch was het niet eenvoudig om te werken met concepten van een website. Bezoekers gaven immers vaak feedback over zaken die nog niet afgewerkt waren, terwijl de inhoudelijke feedback weinig diepgang bood. In de laatste testfase was er een zekere vertekening, omdat alle vaders zich hebben ingeschreven voor de nieuwsbrief 'om te gebruiken in je relatie met je kinderen'. Dat maakt dat we geen onderzoeksresultaten hebben over de drie andere nieuwsbrieven. We kunnen geen uitspraken doen of gezinnen daadwerkelijk aan de slag gaan met de oefeningen en tools na het lezen van de nieuwsbrieven of het bezoeken van de website. We weten niet op welke manier gezinnen dit gebruiken (wanneer en met wie wordt in dialoog gegaan) en welke effecten dit heeft. Daarom willen we inzetten op studentenwerk om dit in de toekomst verder te kunnen monitoren.

Globaal genomen bleek het bereiken en betrekken van vaders via vormingen een betere strategie om relevante informatie voor het ontwikkelonderzoek in het project in te brengen. Via de 31 workshops die via vzw De Brug georganiseerd werden voor ouders werden honderden vaders op een directe en indirecte manier betrokken bij dit project. Via deze workshops kregen we inzicht in de vragen van vaders en van organisaties die met ouders werken, in welke methodieken goed werken bij vaders, hoe zij bepaalde begrippen invullen en welke bewoordingen ze zelf hanteren. Het bood de gelegenheid om een aantal methodieken live uit te testen en feedback mee te nemen in de verdere ontwikkeling.

Inhouden van de website (bijv. video's en oefeningen) werden geïntegreerd in de workshops, zodat we de reacties meteen binnenkregen. Op die manier leverden de workshops een onmisbare meerwaarde voor dit project.

5.5 Het levendig houden van een website

Al bij aanvang van het project werd de vraag gesteld hoe een website levendig kan gehouden worden. Daartoe werden verschillende pistes verkend.

Uit het verkennend onderzoek bleek dat sommige vaders verwachten om via het webplatform met andere vaders te kunnen uitwisselen. Alle partnerorganisaties waren het erover eens dat live ontmoeting tussen ouders als erg ondersteunend wordt ervaren: ouders hebben het gevoel er niet alleen voor te staan en leren van de inbreng van anderen. Maar over interactie via een webplatform waren de meningen meer verdeeld. Niet alle online interactie wordt als positief en versterkend ervaren. Het vereist ook een voortdurend monitoren van het platform, wat tijdsintensief is en best ingebed wordt in een professionele organisatie.

Daarnaast werd het idee verkend om via WhatsApp berichten het platform levendig te houden. In ons onderzoek bleek dat hier zeker een meerwaarde in wordt gezien voor vadergroepen, om onderlinge uitwisseling te bevorderen, om het contact warm te houden en om inspiratie te posten. Voor ons project hebben we het idee van een interactief luik verlaten omwille van verschillende redenen: qua personeelsinzet is het niet mogelijk om na het project blijvend input te leveren, reacties te modereren en we kunnen niet garanderen om antwoorden te geven op persoonlijke vragen van vaders indien nodig. In de plaats daarvan kozen we ervoor om in te zetten op een systeem van een nieuwsbrief waarbij ouders of professionals zich via mail kunnen inschrijven voor één van de vier trajecten op de website: 1) Ik wil de band met mijn kind versterken, 2) Ik wil meer rust in mijn gezin, 3) Ik wil de band met mijn partner versterken, 4) Ik wil onze relatie als ouders versterken. Na inschrijving krijgt men wekelijks één mail waarbij we telkens naar verschillende webpagina's verwijzen, die afgestemd zijn op de vragen van vaders met kinderen in verschillende leeftijdscategorieën of gezinssituaties.

Naast een algemene bekendmaking van het platform naar ouders, mikken we ook op bekendmaking via professionals en vrijwilligers, die het webplatform in hun eigen werking gebruiken en zo de website levendig houden. Om dit te benadrukken werd 'voor organisaties' in het menu toegevoegd. Deze pagina bevat een handleiding over hoe men in individuele, gezins- en groepsgesprekken aan de slag kan gaan met de thema's op de website en vier kant-en-klare workshops die organisaties in hun werking kunnen inzetten. Daarmee erkennen we het belang van live ontmoeting tussen ouders die benadrukt werd door de organisaties die we interviewden.

Doorheen het project gaven we verschillende presentaties voor professionals over de inzetbaarheid van de website. Expertise-opbouw van professionals in het werken met vaders is cruciaal om de resultaten van dit project op langere termijn te valoriseren. We willen deze aandacht dan ook volhouden en zullen de website en het vormingsaanbod blijvend verder bekend maken.

5.6 Tot slot

Met een focus op de ouder-kindrelatie, de partnerrelatie, het samenwerken tussen ouders en het vinden van rust kan de indruk ontstaan dat we het 'vaderen' beperken tot een kwestie op individueel niveau. Maar dat 'vaderen' krijgt vorm binnen een bepaalde maatschappelijke context.

Internationale studies zien vanaf de jaren 90 een evolutie naar meer en meer beelden over zorgende en 'betrokken' vaders, ook in het discours van mannen zelf (Johanssen, 2023). Deze maatschappelijke evolutie zagen we weerspiegeld in ons onderzoek waarin vaders benoemen hoe ze het anders willen aanpakken dan de vorige generatie. Ze willen aanwezig zijn in het leven van hun kind, samenwerken met hun partner en vinden een goede communicatie in het gezin belangrijk.

Deze evolutie staat echter in contrast met onze individualistische samenleving waar zorgtaken slechts beperkt worden gewaardeerd en waar de klemtoon sterk op arbeidsmarktparticipatie ligt. Ouders ervaren dat met twee gaan werken noodzakelijk is om hun gezin alles te kunnen bieden dat er nodig is. Dit heeft een impact op het gezinsleven. In de meest recente gezinsenquête komt de vraag naar aandacht kunnen geven aan het gezin, kinderen zelf naar school kunnen brengen en halen, kinderen kunnen begeleiden in huiswerk... frequent naar voren. Vaders geven vaker dan moeders aan dat ze gezinsactiviteiten moeten missen omwille van het werk en ze vinden vaker dan moeders dat hun job niet goed te combineren valt met het gezinsleven. Een gezinsvriendelijke werkomgeving blijkt cruciaal in de beleving van de combinatie arbeid en gezin (Dupont & Vancoppenolle, 2023). Mannen ervaren minder begrip van een werkgever wanneer ze ouderschapsverlof opnemen, of minder flexibiliteit om kinderen naar school te brengen of te halen. Hier spelen nog stereotypen dat mannen de kostwinner zijn of carrière maken. Maar dat maakt dat ze minder tijd kunnen doorbrengen met hun kinderen, terwijl onderzoek aantoont dat het opnemen van zorg van belang is voor hun mentaal welzijn en tevredenheid (Meeussen e.a., 2019). De uitdaging om een balans te vinden tussen gezin en arbeid speelt voor mannen en vrouwen, maar zelden wordt dit vanuit het perspectief van mannen bekeken. Daarbij stippen we nog eens aan dat het thema 'rust' aanvankelijk geen thema was in ons onderzoek, maar dat we het hebben meegenomen omdat er vrij veel vragen van vaders over kwamen. We kunnen dit echter niet reduceren tot een individueel probleem, maar als een kwestie waar de maatschappelijke druk een rol speelt.

Hierbij willen we nog een kanttekening plaatsen. We zien dat gezinnen in een meer kwetsbare sociaaleconomische positie minder profiteren van gezinsvriendelijke beleidsmaatregelen. Omwille van tijdelijke arbeidsstatuten kunnen ze bijvoorbeeld geen ouderschapsverlof opnemen. Of de kinderopvang is niet beschikbaar op vroege of late uren, wat niet overeenstemt met ploegenarbeid. Er geldt een voorrang voor ouders die samen minstens vier vijfde werken, wat ouders in een meer kwetsbare situatie uitsluit. Ook de prijs van de kinderopvang of de beperkte vergoeding van het ouderschapsverlof is een drempel. Beschikbaarheid en betaalbaarheid van kinderopvang (voorschoolse én buitenschoolse) en een voldoende betaald ouderschapsverlof zijn maatregelen die een verschil maken, wil men niet in traditionele genderrollen vervallen. Hier ligt een taak voor het beleid.

Tot slot willen we waakzaam zijn voor het gevaar dat we het ideaalbeeld van de betrokken vader enkel vanuit een middenklassebril gaan invullen. Johanssen (2023) stelt dat dit perspectief uitgaat van een individualistisch en intensief model van ouderschap waarbij gezinnen de levenskwaliteit van alle gezinsleden moeten maximaliseren en unieke ervaringen moeten bieden. Dit idee geldt minder in gezinnen waar het sociaaleconomisch moeilijker gaat en waar kinderen meer 'meedraaien' in het systeem. In onderzoek bij gezinnen met een kwetsbare achtergrond in Vlaanderen zagen we een diversiteit aan invullingen over betrokken ouderschap (Noens & Nys, 2024). Bij de ontwikkeling van de webpagina's op vaderen.be beoogden we geen normatieve uitspraken over ouderschap te doen, maar inhoud te schrijven met respect voor de invulling door ouders zelf. De klemtoon ligt op het reflecteren over en in gesprek brengen van de waarden die men in het gezinsleven belangrijk vindt. Het zou interessant zijn mochten dergelijke gesprekken met respect voor de waarden en context van gezinnen ook in de samenleving meer ruimte krijgen. Nu leven er in de samenleving (denk maar aan beleid, scholen, familieleden, buurt...) echter nog al te veel verwachtingen over wat gezinnen moeten doen.

6. Bibliografie

Audenaert, V. (2022). *Gezinsenquête 2021: De samenstelling van het gezin. Gezinnen in Vlaanderen over hoe het gezin er uit ziet, wie bij het gezin hoort, waar gezinsleden wonen, over hun kindwens en wat men liever anders had gezien in de samenstelling van het gezin.* Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. www.gezinsenquête.be

Audenaert, V. (2023). *Gezinsenquête 2021: De taakverdeling thuis. Gezinnen in Vlaanderen over wie welke gezinstaken op zich neemt en hoe tevreden ze zijn met de verdeling van de gezinstaken.* Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. www.gezinsenquête.be

Brotcorne, P., & Mariën, I. (2020). *Barometer digitale inclusie.* Brussel: Koning Boudewijnstichting.

Cicila, L.N., Georgia, E.J., & Doss, B.D. (2014). Incorporating Internet-based Interventions into Couple Therapy: Available Resources and Recommended Uses. *Australian and New Zealand Journal of Family Therapy*, 35, 414-430.

Collins, D. A. J., Tully, L. A., Piotrowska, P. J., Hawes, D. J., & Dadds, M. R. (2019). Perspectives on ParentWorks: Learnings from the development and national roll-out of a self-directed online parenting intervention. *Internet Interventions*, 15, 52–59. <https://doi.org/10.1016/j.invent.2018.12.002>

De Vos, H., & Debbaut, Y. (2019). *Proefproject Ouderteam.nu: 'Hoe en waarom voorbereiden op ouderschap? Ervaringen uit de praktijk in Vlaanderen'*. Brussel: presentatie op EXPOO-congres, 6 december 2019.

Distelbrink, M., Vlug, J., Pels, T., Verstappen, M., & Pronk, C. (2023). *Als vader je kind opvoeden in de (super)diverse samenleving.* Kennisplatform Inclusief Samenleven. <https://www.kis.nl/publicatie/als-vader-je-kind-opvoeden-de-superdiverse-samenleving>

Dupont, G. & Vancoppenolle, D. (2023). *Gezinsenquête 2021: De combinatie gezin en werk. Gezinnen in Vlaanderen over gezinsvriendelijke maatregelen van werkgevers, praktische regelingen voor de kinderen, de invloed van het werk op het gezin en (de tevredenheid over) de combinatie gezin en werk.* Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. www.gezinsenquête.be

Emmery, K. (2013). *Studie relatieondersteunend aanbod in Vlaanderen.* Brussel: Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen.

Emmery, K. & Pasteels, I. (2022). *Gezinsenquête 2021: De relatie met de partner. Gezinnen in Vlaanderen over de relatie met de partner, relatiekwaliteit, steun van de partner, tevredenheid met de partnerrelatie en het gebruik van relatieondersteuning.* www.gezinsenquête.be

Emmery, K., & Van Houdenhove, E. (2017). *Beleving campagne "Maak van donderdag date-dag en blijf ook met je partner de beste vrienden"*. Brussel: Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen.

Feinberg, M.E. (2003). The Internal Structure and Ecological Context of Coparenting: A Framework for Research and Intervention, *Parent Sci Pract*, 3(2), 95–131. doi:10.1207/S15327922PAR0302_01.

Glenn, N. D. (1990). Quantitative research in marital quality in the 1980s: A critical review. *Journal of Marriage and the Family*, 52, 818-31. doi:10.2307/353304

Grych, J. H. (2002). Marital relationships and parenting. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting* (Vol. 4, pp. 231–252). Mahwah, NJ: Erlbaum.

Lecoyer, K., Oizaz, S., Nys, K. & Emmery, K. (2023). *Verbindend werken met moslimgezinnen. Een onderzoek naar de bezorgdheden en noden van moslimouders en de betekenis voor divers-sensitieve gezinsondersteuning. De ouderbevraging*. Brussel: Kenniscentrum Gezinswetenschappen. https://www.odisee.be/sites/default/files/public/2023-07/Onderzoeksrapport_PWO_moslimgezinnen_Ouders.pdf

McAllister, S., Duncan, S. F., & Hawkins, A. J. (2012). Examining the early evidence for self-directed marriage and relationship education: A meta-analytic study. *Family Relations: An Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 61(5), 742–755. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2012.00736.x>

Meeussen, L., Van Laar, C., & Van Grootel, S. (2019). How to Foster Male Engagement in Traditionally Female Communal Roles and Occupations: Insights from Research on Gender Norms and Precarious Manhood. *Social Issues and Policy Review*, 14(1), 297-328. DOI: 10.1111/sipr.12060

Philippe, N., & Nys, K. (2024). Gedeeld en betrokken ouderschap 'in dialoog', 'in materiaal' en 'in beeld'. Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee-hogeschool). <https://kcgezinswetenschappen.odisee.be/fototentoonstelling-gedeeld-enbetrokken-ouderschap-in-beeld>

Johansson, T. (2023). Theorising fatherhood : challenges and suggestions. *Families, Relationships and Societies*, 12(1), 49-59. <https://doi.org/10.1332/204674321X16693961177375>

Kluwer, E. (2018). De transitie naar het ouderschap: Veranderingen in de partnerrelatie. In K. Emmery & D. Luyten (Eds.), *Partners in tijden van ouderschap. Ouders en relaties in gezinnen vandaag* (pp. 177-188). Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Opgroeien (2023). *Huizen van het Kind. Rapport 2023*. Geraadpleegd via <https://www.opgroeien.be/kennis/toolbox/onderzoeksrapport-bevraging-huizen-van-het-kind-2022>

- Parke, R. D. (2002). Fathers and families. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting: Being and becoming a parent*, 2nd ed., 27–73. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Pasteels, I. & Mortelmans, D. (2013). Gescheiden en dan? Herpartners in Vlaanderen. *Relaties en Nieuwe Gezinnen*, 3(3), 1- 66. Geraadpleegd op <http://www.relatiesennieuwegezinnen.be>
- Pina, D. L., & Bengtson, V. L. (1993). The division of household labor and wives' happiness: Ideology, employment, and perceptions of support. *Journal of Marriage and the Family*, 55, 901-912. doi:10.2307/352771
- Pruett, M., Pruet, K., Cowan, C. & Cowan, P. (2017). Enhancing Father Involvement in Low-Income Families: A Couples Group Approach to Preventive Intervention. *Child development*, 88. 10.1111/cdev.12744.
- Roddy, M., Knopp, K., Salivar, E., & Doss, B.D. (2020). Maintenance of Relationship and Individual Functioning Gains Following Online Relationship Programs for Low-Income Couples. *Family Process*, doi: 10.1111/famp.12541
- Schrodt, P., & Braithwaite, D. O. (2011). Coparental communication, relational satisfaction, and mental health in stepfamilies. *Personal Relationships*, 18(3), 352–369. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2010.01295.x>
- Starckx, K. (2020). *Samen uit, samen thuis. Partnerrelatieproblemen bij vluchtelingen* (bachelorproef). Ongepubliceerd manuscript, Hogeschool Odisee, Studiegebied Sociaal Agogisch Werk.
- Trahan, M. H., Schneider, L., & Hernandez, D. (2020). Mobile Applications for Low-Income U.S. Fathers: A Systematic Review of Content, Comprehensiveness and User Ratings. *Journal of Technology in Human Services*, 39(2), 111–143. <https://doi.org/10.1080/15228835.2020.1828228>
- Van Leeuwen, K., Emmery, K. & Bastaits, K. (2023). *Gezinsenquête 2021: Samenwerken in de opvoeding. Gezinnen in Vlaanderen over de samenwerkingsrelatie met de huidige partner en met de eventuele ex-partner in de opvoeding van de kinderen.* www.gezinsenquête.be
- Van Schoors, A. (2017). *Vaders in beeld binnen de preventieve gezinsondersteuning. Op zoek gaan naar werkvormen om mogelijke hindernissen die vaders ervaren in de preventieve gezinsondersteuning weg te werken* (bachelorproef). HoGent, faculteit Mens en Welzijn.
- White, B.K. & Scott, J.A. (2020). Targeted mobile apps for fathers over the perinatal period. *International Journal of Birth and Parent Education*, 7(1), 42.